

ZURNAL

JARO 2010

MAGAZÍN UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

ÚSPĚCHY VĚDCŮ

Cena ministryně školství
i Grantové agentury

KRIZE POSTIHNE I NÁS
shodují se noví děkani

OSOBNOSTI NA UNIVERZITĚ

Bárta, Páral i Schwarzenberg

Miroslav Mašláň
nový rektor Univerzity Palackého

MOST MEZI VĚDECKÝM A PODNIKATELSKÝM SVĚTEM

Vědeckotechnický park Univerzity Palackého v Olomouci poskytuje služby i komerční sféře.

- PRONÁJEM PROSTOR
- PŘÍPRAVA ŽÁDOSTÍ O DOTACE + DOTAČNÍ MANAGEMENT
- VÝZKUM, MĚŘENÍ A ANALÝZY PRO FIRMY NA ZAKÁZKU
- PODNIKATELSKÝ INKUBÁTOR PRO ZAČÍNÁJÍCÍ FIRMY A PODNIKATELE

www.prijdterustknam.cz / www.vtpup.cz / www.vyzkumprofirmy.cz

VYDAVATELSTVÍ UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

se počtem vydávaných titulů řadí mezi deset největších vydavatelů v České republice.

Produkcí představují původní i překladové vysokoškolské učebnice, monografie, vědecké spisy, příručky, skripta, studijní opory, elektronické edice, ale také reprezentativní tisky pro nejširší odbornou veřejnost.

Vydavatelství je členem Svazu českých knihkupců a nakladatelů. Aktivní účastní na knižních veletrzích a výstavách propaguje Univerzitu Palackého v Olomouci v národním i mezinárodním měřítku.

Kromě komplexních nakladatelských služeb souvisejících s vydáváním neperiodických a periodických publikací disponuje Vydavatelství UP v Olomouci také vlastním DTP studiem a tiskárnou. Může proto svým zákazníkům nabídnout veškeré služby potřebné k výrobě tiskovin: grafické a výtvarné návrhy, sazbu, zlom, skenování, úpravu fotografií a obrázků, tisk ofsetový i digitální, laminaci, konečné knihařské zpracování. Samozřejmostí jsou také konzultační a poradenské služby.

V prodejně Vydavatelství najdou zájemci široký sortiment publikací jak vlastní produkce, tak také odborné tituly jiných vydavatelů. Vlastní produkci nabízí **internetový obchod** na adrese **www.e-vup.upol.cz**.

Prodejna zajišťuje distribuci produkce VUP v rámci celé ČR – spolupracuje s přibližně 160 institucemi. Za 30 let své existence Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci vybudovalo pracoviště, kde kvalitní profesionální práce a spokojenost zákazníka jsou vždy na prvním místě!

Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, Biskupské nám. 1, 771 11 Olomouc

vup@upol.cz

www.upol.cz/vup

+ OBSAH

2–4 Rozhovor s rektorem Miroslavem Mašláněm

16–17 O prasečí chřipce s doktorkou Fellnerovou

20–21 Rozhovor s emeritním rektorem Josefem Jařabem

- 2–4 Rozhovor s rektorem Miroslavem Mašláněm
- 5–9 Představení nových děkanů a prorektorů UP
- 10 Cena ministryně zdravotnictví putuje do Olomouce
- 11 Kardiochirurgové provedli unikátní operaci
- 12 O olomoucký výzkum se zajímají i Číňané
- 13 Univerzitní vydavatelství patří v oboru ke špičce
- 14–15 Olomoucká kanoistika aneb...
- 16–17 O prasečí chřipce s doktorkou Fellnerovou
- 18–19 Univerzitní život zpestřili i Dan Bárta a Vladimír Páral
- 20–21 Rozhovor s emeritním rektorem Josefem Jařabem
- 22–23 Esej Totalitarian regimes and universities
- 24 Vyslanci Královské akademie míří na AFO 2010
- 25 Univerzitní festivaly Týden improvizace a PAF
- 26 Ateneo na cestách za velkou louží
- 27 Ex libris: Nové tituly z produkce univerzity
- 28–29 Oslavy dvaceti let svobody a demokracie v obrazech
- 30 Akademická čtvrtrodinka: Word Clouds a sudoku
- 31 Glosa: Gender a Bender, Důchodcem ve smrti
- 32 Představujeme: Ateliér grafického designu

Editorial

Dámy a pánové, milí čtenáři,

jedním z prvních příjemných úkolů ve funkci rektora je představit čtenářům nové vydání univerzitního magazínu Žurnál+, jehož třetí číslo právě držíte v rukou. Tento časopis je jakýmsi oknem do života a dění naší alma mater. Pro mě osobně je čtení Žurnálu+ inspirující a naplňuje mě pocitem radosti. Sami se při listování jeho stránkami můžete přesvědčit, že na Univerzitě Palackého se děje mnoho zajímavého, že univerzita zkrátka žije. Úspěchy na poli vědy a medicíny jsou nesporné, což dokládají nejen mnohá prestižní ocenění pro naše vědce, ale například také unikátní operace srdeční arytmie, o které se dočtete na stránkách tohoto časopisu. Výborně si vedou naši sportovci, zejména atleti a kanoisté. V části věnované kultuře se můžete dočíst o tradičních festivalech Academia film Olomouc a Přehlídka animovaného filmu, které už mnoho let patří mezi „rodinné stříbro“ univerzity, stejně jako univerzitní pěvecký sbor Ateneo, který má za sebou turné v USA. Jestliže všechny předchozí úspěchy mě naplňují radostí, pak inspirací pro mě je čtení rozhovoru s prvním polistopadovým rektorem Univerzity Palackého, profesorem Josefem Jařabem. Za přečtení rozhodně stojí také jeho esej Totalitní režimy a univerzity. Profesor Jařab je významný amerikanista, a tak snad nikoho nepřekvapí, že esej je napsána v anglickém jazyce.

Doufám, že i Vy, milí čtenáři, naleznete na stránkách tohoto magazínu něco, co vás zaujme, inspiruje nebo alespoň pobaví.

prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSc.
rektor

„Univerzitu reprezentuje řada lidí, ne jen jeden člověk,“

říká nový rektor Miroslav Mašláň

Akademický senát Univerzity Palackého jej při své volbě počátkem listopadu nominoval na jmenování rektorem UP pro funkční období od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2014. Miroslav Mašláň se tak stal čtvrtým polistopadovým rektorem druhé nejstarší univerzity v českých zemích. Jaké jsou jeho plány v nové funkci, co si myslí o školním a proč by měl být akademik dobrým hercem?

První otázka je nasnadě. Napadlo by vás loni touhle dobou, že se o rok později budete pomalu připravovat na setkání s prezidentem republiky a jmenování do úřadu rektora?

Ne. Tak to by mě ani ve snu nenapadlo (smích). To mě dokonce nenapadlo ani měsíc před volbou. Vlastně prvními, kdo mě oslovili s nápadem kandidovat, byli docent Kubínek a děkan Přírodovědecké fakulty Ševčík.

A jaký je to tedy pocit stanout v čele Univerzity Palackého?

No, pocit je to hezký... Jak říkám, lhal bych, kdybych říkal, že mě ta volba nepotěšila. Z druhé strany mám samozřejmě také své vnitřní pnutí, vnitřní hlas, který mi říká „Prosím tě, kam to jdeš? Máš to zapotřebí?“. Někdy se kvůli tomu i probudím ráno dřív než je obvyklé (smích). Takže ano, těší mě to, ale zároveň vím, že je za tím velká zodpovědnost, a občas je ve mně malá dušička, zda to zvládnu. Ale to ukáže čas.

Jak byste shrnul hlavní úkoly a cíle, které vás v nové funkci čekají?

Jsmo vysoká škola, která má nejvíce studentů na počet obyvatel města, v němž síd-

lí. Do jisté míry bych si tedy přál, abychom tento trend zachovali. Avšak v žádném případě by to nemělo být na úkor kvality naší univerzity. Ona kvalita samozřejmě souvisí s tím, jak kvalitní uchazeči o studium k nám budou přicházet, a s tím, jak s nimi budeme pak pracovat my. Je třeba jim nabídnout samozřejmě o něco víc, než jim nabízejí ostatní školy. Tím myslím především moderní metody výuky, kvalitní vědecko-výzkumné zázemí a také dobré kontakty, ať už v republice nebo v zahraničí. To je jeden z těch dlouhodobých úkolů, jak je já cítím. Měli bychom se také daleko více otevřít ve vztahu k zahraničí a posílit tak pozici Univerzity Palackého v klubu prestižních univerzit nejen této země. Musíme dosáhnout toho, aby minimálně ve střední Evropě jméno naší univerzity vzbuzovalo úctu a respekt.

S tím souvisí i kooperace univerzity s městem. Jakým způsobem chcete rozvíjet spolupráci v této oblasti?

Spolupráce s městem je pro nás určitě velmi důležitá. Olomouc do jisté míry na naší univerzitě závisí a samozřejmě to platí i naopak. Byl bych rád, kdyby se nám, řekněme v příštích dvou letech, podařilo rozvinout

s městem, případně za podpory kraje, nějaký relativně velký projekt. Mám konkrétně na mysli například vybudování popularizačního centra vědy, které by mělo podnítit zájem mládeže o vysokoškolské vzdělání, především pak o vzdělání přírodovědného a technického charakteru.

Nadcházející čtyřleté rektorské období bude náročné hned v několika ohledech. Na jedné straně bude stávající ekonomická krize nutit i vysoké školy omezovat své výdaje, na straně druhé se připravují obrovské investiční aktivity, vyplývající z projektů VaVpl. Jak jste připraven postavit se těmto výzvám?

Ano, potýkáme se s jistou nepříznivou ekonomickou situací, která je zapříčiněna tím, že stát není schopen ufinancovat potřeby vysokých škol. Nyní probíhá na úrovni státu proces, který by měl při přerozdělování finančních prostředků více zohledňovat kvalitu, a já doufám, že my v tomto procesu uspějeme a existenčně se nás to nedotkne. Na druhé straně, pokud máme před sebou období stagnace, bylo by jistě nesprávné nevyužít příležitosti v podobě prostředků, jež se nabízejí ze zdrojů

Evropské unie. Taková možnost už se jen tak opakovat nebude. Myslím si, že bychom tyto prostředky měli v maximální možné míře využít a pokračovat v realizaci všech našich projektů. I za cenu toho, že se budeme muset uskrovnit a někde na provozních nákladech šetřit. Určitě se najdou způsoby jak ušetřit, ačkoli se hovoří i o tom, že si budeme muset vzít půjčku, abychom vše „utáhli“. Zatím však toto rozhodnutí nepadlo. Nesmíme zapomenout, že pokud nevyužijeme možnosti fondů EU, mohli bychom univerzitu posunout z vyšší kategorie vzdělávacích institucí do té nižší a zavřeli si tak sami dveře. Z mého pohledu je základním úkolem univerzity vědecko-výzkumná práce. A na tu musí pedagogické aktivity navazovat.

Další závažný moment představují dvě připravované reformy – reforma terciárního vzdělávání a reforma financování vědy a výzkumu. Jaký je váš názor na jejich optimální podobu?

Pokud se podíváme na reformu terciárního vzdělávání, tak je potřeba nalít si čistého vína. Myšlenka, že bude mít téměř sto procent populace vysokoškolské vzdělání, nemůže fungovat. Není na světě stát, který by to dokázal ekonomicky zvládnout. Jistě, nebylo by špatné, kdyby byl řidič trolejbusu vysokoškolsky vzdělán v literatuře a recitoval Puškina, a určitě se takoví lidé najdou, ale z pozice státu je to nemožné.

V podstatě jsme tady měli nějaký systém, který fungoval sto let a až nyní se přešlo na systém bakalářů a magistrů, avšak společnost není připravena na „konzumaci“ bakalářů. Ve společnosti to není chápáno jako plnohodnotné vysokoškolské vzdělání. Teď je otázka jak z toho. Pravděpodobně by mělo dojít k formě nějakého rozdělení vysokých škol na školy, které se budou orientovat na profesní přípravu a budou spíše pedagogického charakteru, a vysoké školy, které budou připravovat – asi je to nepěkné, když to tak řeknu – elitu, tedy inženýry, lékaře apod.

Co se týče vědy a výzkumu, stát se nyní snaží do systému financování prosadit „zásluhovost“. Letos se vlastně poprvé dělí část rozpočtu podle bodového hodnocení výsledků. Souhlasím s tím, že je třeba nějaké kritérium zavést, bohužel systém jak je nastaven nyní, není ideální. Dokonce si myslím, že je špatný. Stávající systém například potlačuje spolupráci univerzit. Když vezmu spolupráci naší univerzity s brněnskou: Teď si každý řekne „No jo, tak my s nimi nebudeme spolupracovat, aby ty body skončily u nás.“ Těžko také v jednom balíku srovnávat společenské vědy a vědy přírodní. Každopádně je třeba kladně kvitovat snahu zavést u nás hodnocení kvality. Jen je třeba najít optimální řešení.

Jak se stavíte k problematice školného?

Osobně bych systém školného zavedl a z hlediska státu bych postupoval velmi jednoduše: ať každý student dostane od státu půjčku na svá studia. Samozřejmě ji ale nedostane do ruky, ty peníze dostane vysoká škola, na níž bude studovat, a to s jednodu-

chou podmínkou. Když vystuduješ řádně, v řádném termínu, tak je to nenávratná půjčka. Když nevystuduješ nebo si budeš studium neúměrně prodlužovat, tak vše splatíš státu. Bohužel na to asi ale žádná politická strana nepřistoupí, protože jde o příliš jednoduché řešení (smích).

S UP jste spjat více než dvacet let. Jak hodnotíte cestu, již univerzita ušla od roku 1989?

Myslím si, že ty rozdíly ani nelze vyjádřit. Vezměme si třeba ten nejjednodušší pohled – hledisko technické vybavenosti. Možností, které dnes pracovníci i studenti mají, je neskutečně více než před deseti dvaceti lety. Ještě před příchodem na UP jsem působil v bývalém Sovětském svazu, kde jsem někdy v roce 1982 dostal jako obyčejný aspirant osobní počítač. Byl samozřejmě na úrovni té doby, ale když jsem pak přišel do Olomouce a viděl jsem vybavení výpočetní technikou tady, tak jsem si dal závazek, že na tyhle stroje nikdy nešáhnu. Technické vybavení na UP bylo tehdy katastrofální. A dnes? Když jsem zhruba před deseti lety psal projekt, v jehož rámci jsme chtěli provádět měření pro náš

Asi by měl být i to druhé. I když rektor stojí v čele univerzity, nemusí být vždy ten, kdo reprezentuje. Kdyby na univerzitě někdo získal Nobelovu cenu a nebyl rektorem, ale třeba jen vědeckým pracovníkem, bude daleko lepším reprezentantem než nějaký rektor (smích). Tu školu reprezentuje řada lidí, ne jen jeden.

Každopádně i rektor by měl mít představu o chodu instituce, kterou vede, a to nejen z pohledu společenského, ale i z pohledu ekonomického. Ačkoli osobně preferuji kolektivní rozhodnutí, rektor asi ovlivní konečné řešení více než jiní. Jindy je třeba zase rychlého a rázného řešení a i v té chvíli musí být schopen se rázně rozhodnout. Je tedy třeba, aby byl i dobrým hospodářem. Přehled by jistě měl mít.

Jaký jste byl vy student?

Asi normální, takový jako všichni studenti. Zcela jistě se do studijních výsledků každého promítnou okolnosti doby, třeba když se zamiluje (smích). Když vzpomínám na svá studentská léta, tak první dva tři roky jsme dostávali opravdu zabrat, ale od čtvrtého roku byly vztahy s pedagogy víc kole-

prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSc., vědec

Dosavadní vedoucí Katedry experimentální fyziky Přírodovědecké fakulty UP působí mj. v Centru pro výzkum nanomateriálů a je koordinátorem projektu Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů PŘF UP. Profesor Mašláň je také zakladatelem Vědecko-technického parku UP a řešitelem jedenácti projektů s úhrnnou dotací nad 160 milionů korun. V letech 2000–2005 zastával funkci prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu UP.

Miroslav Mašláň člověk

Miroslav Mašláň se narodil v roce 1957 ve Zlíně, je ženatý a má tři děti. Je absolventem Fyzikální fakulty Běloruské státní univerzity, doktorát získal na Univerzitě Karlově a kandidaturu v Ústavu aplikované fyziky BSSR. Od roku 1987 pracuje na UP, kde získal docenturu a profesuru v oboru Aplikované fyziky. Říká se o něm, že hraje na rovinu a nesnáší zákulisní intriky.

výzkum v Japonsku, tak než ten projekt stačili posoudit, což bylo asi rok, a než jsme přistoupili k jeho řešení, tak se karta obrátila a Japonci začali měřit u nás. Celá řada pracovišť má dnes vybavení, které odpovídá lepšímu evropskému průměru. Samozřejmě stejně obrovský vývoj lze vidět i v dalších oblastech.

Jak ovlivní nová funkce vaši dosavadní vědeckou práci?

Zcela jistě to mou práci ovlivní, ale jak už jsem někde říkal, poslední léta jsem se soustředil již více na práci organizační. Vědeckou práci ve smyslu měření a počítání ať raději dělají mí mladší kolegové, kteří jsou v řadě oblastí lepší než já. A tak to má být.

Často slyšíme, že v dnešní době by neměl být rektor pouze nejvyšším představitelem vysoké školy, ale je třeba aby byl i dobrým hospodářem a manažerem. Souhlasíte?

giální. To už jsem pracoval v laboratoři. Tím ovšem nechci říct, že jsem se nezúčastňoval nějakého společenského života (smích).

Kdo vás přivedl k fyzice, respektive k vědě?

To bylo asi ještě na gymnáziu ve Zlíně, kde nás učil pan profesor Záruba, mimochodem absolvent olomoucké univerzity. Jinou touhu jsem asi neměl a zřejmě jsem si ani jinou možnost nepřipouštěl.

Jak velkou roli hraje v práci vědce náhoda?

Určitě velikou. I když se říká, že náhoda přeje připraveným. Zcela jistě těch náhod musí být v životě hodně a asi těžko předpovědět, co by se bez náhody obešlo a co ne, co náhoda vlastně je. Kupříkladu mě a kolegu Zbořila svedla dohromady náhoda. Ještě jako student byl ke mně poslán, zda by si nemohl něco v laboratoři změřit. A nako-

NA HRADĚ. Prezident Klaus jmenoval Miroslava Mašláňe rektorem koncem ledna.

nec se z onoho setkání vyvinul výzkumný program laboratoře, která má dnes několik desítek lidí.

Co podle vás chybí českým vědcům, aby byli úspěšnějšími?

Obecně bych řekl, že je hlavně potřeba stabilního prostředí. Aby nám stát neměnil způsob financování každé čtyři roky. Jak jsem již říkal, právě stávající způsob naruší z čistě formálního pohledu chod některých institucí, přičemž rozhodně nemusí jít o špatná pracoviště. Protože budou ale prostředky přicházet z různých zdrojů a protože ne vše jde využít na vše, může to ve výsledku chod jednotlivých pracovišť narušit. Samozřejmě, mohou se tomu přizpůsobit, ale k tomu je potřeba právě ono stabilní prostředí. Pokud každý rok musíte žádat o grant, vyžaduje to už jen z formální stránky dost času a energie, která pak chybí jinde. V momentě, kdy výzkumný tým produkuje nějaké výsledky, tak by měl být podporován dlouhodobě.

Jak vás poslouchám, práce vědce je vysilující po všech možných stránkách. Jak tedy dobíjíte energii?

Aktivně. Když mám náladu, občas si jdu zaběhat. Byly dokonce doby, kdy jsem týdně běhal třicet kilometrů. V létě se snažím jezdit do práce na kole, v zimě pak na běžky. Občas si jdu zaplavat. Není to tak, že bych toužil po nějakých závratných výkonech, na to nemám schopnosti ani věk (smích). Na druhou stranu, loni jsem na kole naježdil přes čtyři tisíce kilometrů...

Takže budete rektorem, který bude do úřadu jezdit na kole?

Zcela jistě! I když asi nebudu jezdit na rektorát, ale k nám na Šlechtitelů, kde si dám sprchu a pak se projdu do práce.

Prý také hrajete ochotnické divadlo... Jak se dostane fyzik k divadlu?

Asi před deseti lety se v obci, ve které bydlím, obnovila činnost ochotnického souboru. A ten do jedné hry potřeboval mladého

člověka, který hraje na housle. Což jsem já nebyl, ale můj syn zrovna v té době hrál na housle. A tak za mnou přišel šéf souboru, zda by tam nechtěl hrát, a protože byl syn tehdy ještě malý, tak jsem ho doprovázel. A jak tak sedím, přišli za mnou, jestli bych jim něco nezahrál, a už jsem tam byl. A pak už byly role různé, tu menší, tu větší.

Zřejmě vás to baví...

Určitě moc. Fascinuje mě proces přípravy představení. Nepodílím se na přípravě organizačně, ale na dobu zkoušky se ponořím do světa dané hry a zapomenou na starosti kolem. Je to úžasné.

Říká se, že politici by měli být dobrými herci. Platí to i o akademických?

Já to řeknu jinak. Řekněme, že když vezme nějakého profesionálního houslistu, tak vrcholem jeho snažení je koncert. No, a u akademického pracovníka by měla být vrcholem jeho práce přednáška. A tam musí být hercem, musí dát svému vystoupení nějaký náboj.

Ondřej Martínek

Miroslav Mašláň jednou větou...

Na léto se chystá?

Ještě neví, ale přemýšlí o výletu do Splitu na kole, který absolvoval už před třemi lety, tentokrát přes Rakousko a Slovinsko.

Právě čte?

Šeptem: Soukromý život ve Stalinově Rusku od Orlanda Figese.

Co poslouchá?

Jakoukoli dobrou muziku, v posledních letech našel zálibení v operním a sborovém zpěvu.

Co si dá v restauraci?

Cokoli s houbami a smetanovou omáčkou.

Vzorem je mu?

Pjotr Leonidovič Kapica, nositel Nobelovy ceny za fyziku (1978)

O Olomouci

O srdci Hané si Miroslav Mašláň myslí, že je to příjemné město pro život. Je mu sympatické, že se odevšad všude dostane pěšky nebo na kole. Jen mu jako sportovci trochu vadí všudypřítomná rovina a z hlediska lidského pomalé hanácké rozhodování. Jak říká, má raději větší „drajv“.

Nové rektory zvolili také v Pardubicích, Ostravě, Praze, Liberci a Brně

Také na dalších českých vysokých školách proběhl během letošního podzimu volby kandidáta na nejvyšší akademickou funkci. Rektorem Univerzity Pardubice byl zvolen profesor Miroslav Ludwig, dosavadní prorektor pro vědu a tvůrčí činnosti. Akademický senát volil rektora i na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě v Ostravě, kde uspěl současný děkan Fakulty elektrotechniky a informatiky profesor Ivo Vondrák. Novým rektorem České zemědělské uni-

verzity v Praze byl zvolen současný prorektor profesor Jiří Balík. Také Akademický senát Technické univerzity v Liberci vybral na post rektora dosavadního prorektora profesora Zdeňka Kůse. Požadovanou nadpoloviční většinou hlasů navrhl senát Janáčkovy akademie múzických umění v Brně na jmenování rektorem profesora Ivo Medka. Novým rektorem Vysoké školy ekonomické v Praze byl pro druhé funkční období zvolen profesor Richard Hindls. Kandidátem na rektora

Českého vysokého učení technického v Praze na příští období byl zvolen profesor Václav Havlíček, rovněž pro druhé volební období. I v následujícím funkčním období bude stát v čele Univerzity Karlovy profesor Václav Hampl. Akademickým senátem Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně byl zvolen stávající rektor profesor Jaroslav Hlušek. Dosavadní rektor VUT v Brně, profesor Karel Rais, byl rovněž zvolen i pro další čtyřleté volební období.

-mav-

Nové vedení univerzity se představuje...

Na začátku února se ujal vedení Univerzity Palackého nejen nový rektor, ale také tým jeho prorektorů, kteří jsou zodpovědní za jednotlivé oblasti ve fungování vysoké školy. Oproti minulému volebnímu období se jejich počet navýšil. Nově tak vznikly funkce prorektora pro regionální rozvoj, pro informační technologie a pro komunikaci a další vzdělávání.

prof. RNDr. Jitka Ulrichová, CSc. • prorektorka pro záležitosti vědy a výzkumu

Rodačka ze Vsetína působí v současnosti jako vedoucí Katedry chemie a biochemie Lékařské fakulty. Na postu prorektorky pro záležitosti vědy a výzkumu působila již v předcházejícím volebním období. Biochemii studovala při Masarykově univerzitě, habilitovala se na královehradecké univerzitě a profesuru získala na Lékařské fakultě Univerzity Palackého. Je členkou Americké chemické společnosti a od roku 2006 předsedkyní České chemické společnosti. Je autorkou více než devadesáti původních článků a pěti českých patentů.

doc. Mgr. MgA Vít Zouhar, Ph.D. • prorektor pro studijní záležitosti

Hudební skladatel, muzikolog a vysokoškolský pedagog působil dosud na Katedře hudební výchovy při Pedagogické fakultě. Tam také zastával v letech 2003–2006 funkci proděkana. Vít Zouhar je mimo jiné autorem několika oper uvedených i Národním divadle v Praze a držitelem mnoha hudebních cen. V roce 2001 inicioval vznik programu *Slyšet jinak*, který je zaměřen na komponování v hudební výchově. V letech 1992–2004 působil na Institutu pro elektronickou hudbu při Univerzitě hudby a dramatických umění ve Štýrském Hradci.

JUDr. Mag. iur. Michal Malacka, Ph.D., MBA • prorektor pro komunikaci a další vzdělávání

Český právník a vysokoškolský učitel působil šest let na postu děkana olomoucké Právnické fakulty (2001–2007), v té době byl vůbec nejmladším děkanem na světě. Kromě studia na této fakultě absolvoval Právnickou fakultu v rakouském Grazu a Filozofickou fakultu UP, titul JUDr. získal na Masarykově univerzitě. Od roku 2008 působil na postu prorektora pro záležitosti vnějších vztahů. Je mimo jiné spoluautorem monografie *Fenomén mezinárodního terorismu* a rozhodcem u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR.

Mgr. Jakub Dürr • prorektor pro zahraniční vztahy

Politolog Jakub Dürr vystudoval politologii a evropská studia na olomoucké Univerzitě Palackého a na Masarykově univerzitě v Brně. Politologii se také věnoval na studijním pobytu na Miami University v USA. Momentálně působí jako odborný asistent na Katedře politologie a evropských studií při UP. Před Michalem Malackou zastával funkci prorektora, v loňském roce pak působil jako náměstek ministra školství pro agendu spojenou s evropským předsednictvím ČR. Byl také kandidátem na post ministra školství Fischerovy vlády.

JUDr. Monika Horáková, Ph.D. • prorektorka pro vnitřní organizaci

Absolventka Masarykovy univerzity působila do loňského roku jako vedoucí Katedry správního práva a správní vědy v Olomouci. Předtím pracovala na Právnické fakultě Masarykovy univerzity a na Justiční škole v Kroměříži, kde byla rovněž vedoucí katedry. Od roku 2005 je pak její život spjat s Univerzitou Palackého. V rámci své profesní činnosti se věnuje správnímu právu, především problematice veřejné služby a správního trestání. Je řešitelkou projektu „Modernizace postupů veřejné politiky a správy v České republice a v zemích EU“.

prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc. • prorektor pro informační technologie

Absolvent Masarykovy univerzity pracuje jako vedoucí Katedry geoinformatiky Přírodovědecké fakulty, v letech 1992–2001 působil na Katedře geografie téže fakulty. Ve své profesi se zabývá především tematickou kartografií, podílel se například na oceňovaném Atlasu podnebí ČR, který podává ucelený pohled na klima u nás za posledních čtyřicet let. Zabývá se rovněž technologiemi GIS a GPS, ty využil i při tvorbě knihy City Logistics, která vyšla v loňském roce (viz s. 27). Je historicky prvním prorektorem pro informační technologie.

prof. RNDr. Lubomír Dvořák, CSc. • prorektor pro regionální rozvoj

Významný vědec v oboru experimentální fyziky zastával v letech 1993–1997 a 2006–2010 post rektora olomoucké univerzity, dvakrát byl rovněž děkanem Přírodovědecké fakulty. Svou profesní kariéru začal v roce 1964 jako asistent na výše uvedené fakultě, kde také v roce 1998 získal profesuru. Je členem Vědecké rady UP a členem Akademického sněmu Akademie věd ČR. Autorsky je podepsán pod mnoha skripty, odbornými i populárními pracemi. Lubomír Dvořák je rovněž vůbec prvním prorektorem pro regionální rozvoj.

„Školné je nezbytné a s ekonomickou krizí budeme muset bojovat,“

shodli se noví děkani a děkanky pěti fakult

Předáním jmenovacích dekretů potvrdil v lednu dosavadní rektor Lubomír Dvořák ve funkcích čtyři nové děkany. Nadcházející čtyři roky tak povede Filozofickou fakultu Jiří Lach, Přírodovědeckou fakultu Juraj Ševčík, Pedagogickou fakultu Libuše Ludíková a v čele Fakulty tělesné kultury zasedne Zbyněk Svozil. Novou děkankou je rovněž Jana Marečková, která stanula na počátku loňského roku v čele nově vzniklé Fakulty zdravotnických studií.

Při příležitosti uvedení nových děkanů a děkanek do funkcí jsme se jich zeptali na následující otázky:

1. Jaké vize a cíle máte pro své funkční období?
2. S čím jste v dosavadním vývoji na fakultě spokojeni, a kde je třeba naopak co zlepšovat?
3. Jaký je váš pohled na možné zavedení školného na vysokých školách?
4. Jak se podle vás projeví na chodu fakulty a potažmo UP stávající nepříznivá ekonomická situace a demografický vývoj v ČR?

NOVÉ VELENÍ. V lednu jmenoval rektor UP (druhý zleva) do funkcí děkany čtyř fakult.

prof. Juraj Ševčík, Ph.D.

děkan Přírodovědecké fakulty UP (druhé volební období)

- 1) Je několik zásad, o které budu vždycky usilovat, aby byly celofakultními pravidly – akademická svoboda, otevřenost a transparentnost, vedení jako dočasná služba, odpovědnost a pravidelné účtování a aktivní přístup k vnějšímu prostředí.
- 2) Daří se udržet a rozvíjet vysoký standard práce na téměř všech katedrách fakulty díky prostředí, které vytváří a formují zejména vedoucí kateder. Přestěhovali jsme se do nové budovy, podařilo se nám uspět v získání investičního VaVpl projektu, který přispěje k rozvoji holického areálu. Rozběhla se spolupráce s fakultními školami, počet našich studentů i absolventů roste. Je nás slyšet v diskusích při přípravě reforem výzkumné politiky i vysokoškolského vzdělávání, funguje fakultní informovanost prostřednictvím Pátečníků. Náš systém hospodaření je transparentní, a přestože si občas stěžujeme na přílišnou rigiditu v účtařině, fakulta nemá problémy s finančními audity. Máme systém, který stimuluje aktivitu našich pracovníků – díky tomu a zvláště díky šikovnosti našich kolegů patříme k mimořádně úspěšným pracovištím v získávání projektů. Snažíme se pečovat o zaměstnance i o absolventy – setkáváme se s nimi na zlatých či stříbrných promócích, zasobujeme je informacemi o fakultě, pro zaměstnance máme jazykové kurzy. Máme zacíleno i na mladší generace přírodovědců – rozjeli jsme pro ně dětskou univerzitu, každoročně je přitahuje jarmark, kaleidoskop, letní škola... Spoustu věcí jsme ale ještě nestihli a cítím to jako resty, se kterými se musíme vypořádat. Nemáme dosud fungující systém zpětné vazby od studentů – chybí nám dobře zpracované evaluace výuky. Přitom právě o studenty máme nejvíce pečovat a bez kontroly, jak to děláme, se neobejdeme. V řadě oblastí nám chybí profesionalita – včetně vedení. Ač to děláme s chutí, jsme manažeři-amatéri. Ale rádi se učíme, a když čas dovolí, chceme to dohnat. Chtěli bychom využívat naší akademické samosprávy s větší profesionalitou. Podobně je to ve výuce. Stále nám také chybí účinný a rychlý přenos informací. Ač je na webu dostupná naprostá většina informací, které se mají dostat od vedení k jednotlivým pracovníkům, vyhledávání toho podstatného často trvá příliš dlouho. Chtěli bychom do této věci vnést lepší systém.
- 3) Doporučuji.
- 4) Neměly by se výrazným způsobem projevit.

doc. PhDr. Jiří Lach, Ph. D., M.A.

děkan Filozofické fakulty UP (první volební období)

- 1) V oblasti vědy a výzkumu posílení vědeckého charakteru Filozofické fakulty podle skutečně odvedené badatelské práce. Pokud bude přijat koncept dělení univerzit podle orientace (výzkumné, vzdělávací, profesní), pak musí fakulta aspirovat na roli výzkumnou (aniž by zapomínala na studenty). Co se týče studia a studentů, měla by být zavedena větší motivace výborných studentů či podpora snaživých. Z dalších cílů jmenuji například zásadní kvantitativní i kvalitativní rozvoj zahraničních studijních programů a projektů či sledování uplatnění absolventů. Neméně důležité je i samotný chod fakulty, průhledné financování a funkční re/organizace a snížení byrokratické zátěže na fakultě.
- 2) Z hlediska spokojenosti fakt, že v posledních letech rostla vědecká činnost fakulty; omezenou, ale přesto jistou spokojenost vyjadřuji se snahou zahájit rozumnější (tj. průhlednější) finanční řízení fakulty, ale i v této oblasti je samozřejmě potřeba pokračovat dále. Také se nesnížil počet lidí, kteří se živě zajímají o chod FF a chtějí napomoci jejímu rozvoji. Pokud bychom měli být s něčím nespokojeni, pak s absencí řady klíčových koncepcí, nezbytných pro chod fakulty (např. koncepce oborové skladby, motivační systém atd.). Fakulta má rovněž stále co dohánět v podpoře neaktivnějších pracovníků a studentů. Ačkoli je Filozofická fakulta největší fakultou naší univerzity, někdy jakoby to nebylo vidět, jakoby nám chybělo sebevědomí.
- 3) Ve velké zkratce: jsem zcela otevřeně pro. Navzdory letitým mýtům, které vycházejí z nemalé části politické scény, je nynější systém asociální. Kde má například matka samoživitelka s průměrným příjmem vzít na to, aby financovala studia dvou dětí? Student sice neplatí školné, ale minimální náklady na studium stále rostou (průměrně měsíční náklady v ČR jsou nyní okolo 8 tisíc na studenta). Mimořádně důležité ale je, aby byl nejprve zaveden a otestován systém půjček a úvěrů pro studenty (alespoň 3 roky), teprve poté školné. Ideální časový plán: 2011 – systém půjček a úvěrů; 2014–2015 – školné.
- 4) Je to hrozba i příležitost. Z hlediska působení ekonomické krize je třeba ještě více zdůraznit hledání zdrojů mimo národní rozpočet. Demografický pokles pak nutně ohrozí nynější obrovskou pestrost, pokud bude založena pouze na pedagogické práci. Budu-li mluvit konkrétně o Filozofické fakultě, pak je nezbytné, aby katedry trvale zvyšovaly podíl vědecké činnosti vůči výuce, protože nedostatek studentů bude postupovat nejméně v příštích deseti letech napříč všemi obory.

prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.

děkanka Pedagogické fakulty UP (druhé volební období)

- 1) V oblasti vzdělávací rozšířit kombinované formy studia, jež jsou zaměřeny k získání učitelské kvalifikace. Z dalších cílů lze uvést kupříkladu posílení orientace fakulty na výzkum, prohloubení mezinárodní spolupráce, ale i realizaci projektu výstavby Výzkumně-vzdělávacího areálu Pedagogické fakulty či dokončení modelu financování jednotlivých pracovišť na principu zásluhovosti a posílení orientace na sféru sociálního zabezpečení pracovníků.
- 2) Přes skutečnost, že fakulta byla nucena i svá učitelská studia strukturovat, byla vytvořena taková struktura oborů tak, že fakulta jako celek získala akreditaci na šest let. O studium na naší fakultě je stále vysoký zájem ze strany jak čerstvých maturantů, tak zájemců z praxe. Daří se v rámci doktorských studijních programů vychovávat absolventy, kteří chtějí přímo působit či dále spolupracovat s fakultou. Na druhou stranu i přes skutečnost, že se již zlepšily výsledky v oblasti vědy a výzkumu, je třeba v této oblasti dále velmi intenzivně pracovat.
- 3) V zásadě zavedení školného v současné době podporuji, ale předpokládám stanovení jasných pravidel, a to jak směrem k vysokým školám, tak k samotným studentům. Pro studenty je důležité, aby se školné nestalo brzdou možnosti jejich studia na vysoké škole.
- 4) Domnívám se, že důsledky demografického vývoje pro naši fakultu nemusí být vážné, neboť se připravujeme na mnohem širší nabídku v oblasti kombinovaného studia, kdy chceme být nápomocni v praxi působícím nekvalifikovaným učitelům v doplnění plnohodnotného vzdělání. Na ekonomickou situaci se postupně připravujeme řadou úsporných opatření, ale při stále nejasné vizi financování vysokých škol si netroufám vyčíslit dopady.

doc. PhDr. Zbyněk Svozil, Ph. D.

děkan Fakulty tělesné kultury (první volební období)

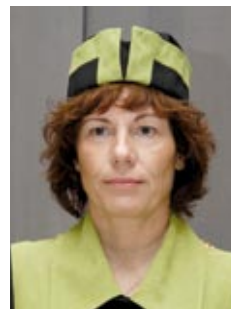

- 1) V nejbližší budoucnosti chceme rozšířit nabídku atraktivních programů v rámci celoživotního vzdělávání a pokračovat v získávání rozvojových projektů. Plánujeme i nadále lákat zahraniční studenty či otevírat studijní obory v anglickém jazyce. Dále se chceme orientovat na významné absolventy z podnikatelských a dalších sfér. Nově se fakulta musí učit spojovat vzdělávání studentů s prací výzkumných a akademických pracovníků a s aplikační sférou (např. systémem praxí studentů). Výrazně je nutno zlepšit public relations fakulty, postupně hodláme vytvořit prostředí pro konkrétní komerční partnery a nabízet jim výsledky naší práce a partnerům naopak pomáhat lépe se uplatnit na trhu. V edukační oblasti se zaměříme na evaluaci výuky. Zpětnou vazbou od studentů chceme přispět nejen ke zvýšení kvality výuky, ale i akcentovat nové a moderní způsoby a strategie edukace v mezipředmětovém kontextu s odklonem od encyklopedického přijímání poznatků. Další prioritou je využitelnost moderních metod výuky a učebních opor pro studenty s důrazem na samostatnou kreativní práci studentů a zlepšování jejich studijních podmínek.
- 2) V posledních letech se podařilo finančně stabilizovat potřeby fakulty. Naše fakulta získala výzkumný záměr, který výrazným způsobem nastartoval výzkumnou aktivitu na fakultě. Tato aktivita se pozitivně projevila i v publikačních výstupech. V tomto trendu je potřeba nejen vytrvat, ale musíme úsilí ještě zvýšit a přizpůsobit se novým požadavkům. Za pozitivní považuji i pokus o získání evropského vědeckého projektu VaVp. Podařilo se také úspěšně nastartovat další nové studijní obory. Studenti naší fakulty jsou velmi úspěšní v získání stipendijních pobytů v zahraničí. Naši absolventi nemají problém s uplatněním v praxi.
- 3) Stávající způsob extenzivního financování s malou stimulací kvality se přežil. Státní systém financování vysokých škol by měl být doplněn o další příjmy. Zavedení školného na veřejných vysokých školách by určitě nastartoval i tlak studentů a veřejnosti na kvalitu výuky. Jsem pro zavedení přímého školného, samozřejmě současně po zavedení určitých opatření, která zajistí, aby poplatky za studium neodrazovaly sociálně slabší skupiny.
- 4) Vzhledem k souladu dvou negativních trendů, tj. slabé populační ročníky, které se budou hlásit ke studiu, a zároveň úsporná opatření vlády (vlád), je jisté, že dojde k systémové změně univerzitního školství. Změny budou směřovány k hodnocení a následnému financování škol podle vědeckého výkonu. Postupné zmenšování financování podle počtu přijatých studentů nebude v plném rozsahu kompenzováno zvýšením finančních prostředků na vědu. Dojde však k tomu, že připravená pracoviště si z menšího „koláče“ uberou více a některá pracoviště na tom budou podstatně hůře. Na změněnou situaci se musí i naše fakulta co nejlépe připravit! Zejména jde o získávání vědeckých grantů a projektů, které by měly pomoci zvýšit kvalitu i rozsah vědeckých výstupů! Z tohoto pohledu bude nutné dopracovat i motivační systém zaměřený jak na financování jednotlivců, tak i jednotlivých pracovišť a kateder fakulty.

doc. PhDr. Jana Marečková, Ph.D.

děkanka Fakulty zdravotnických věd UP (první volební období)

- 1) Nová Fakulta zdravotnických věd je fakultou nelékařských oborů, které neměly v českém kontextu možnost navazovat na vědní tradici. Proto je jedním z důležitých a dlouhodobých cílů zdokonalení vědního zaměření, výzkumu a kvality publikačních výstupů. Nezbytné bude také ve spolupráci s Vyšší odbornou školou zdravotnickou v Olomouci a Olomouckým krajem pružně reagovat na diskutovaný přechod vyššího zdravotnického vzdělávání na vzdělávání vysokoškolské.
- 2) Získali jsme několik grantů ESF, zahajujeme realizaci projektu podpořeného Grantovou agenturou ČR, jsme aktivní ve Studentské grantové soutěži UP, proběhla rekonstrukce prostor studijního oddělení a děkanátu, rozrostl se fond naší knihovny a jsem velmi ráda, že vyhotovení insignií fakulty dopadlo skvěle. Dobře spolupracujeme s Lékařskou fakultou i s Fakultní nemocnicí Olomouc. Myslím, že fakulta kráčí od svého nedávného založení v mnohém kupředu. Zdokonalení uvítám například v intenzivnějším zapojení akademických pracovníků do grantové činnosti a v týmové spolupráci.
- 3) V tuto chvíli a v dané situaci nevidím zavedení školného na vysokých školách reálně. Nejsem si jista, zda je společnost připravena k naplnění komplexnosti takového kroku.
- 4) Nepříznivá ekonomická situace a změny ve financování vysokých škol naši fakultu ohrožují. Jsme v situaci, kdy jsme ještě nemohli stihnout vybudovat rezervy a uznávaný počet studentů je pro nás existenční záležitostí. O naše obory je veliký zájem a věřím, že i v návaznosti na demografický vývoj neustane. Potřebovali bychom přijímat studentů více.

Univerzita Palackého v Olomouci

Rektorát Univerzity Palackého

Rektor Univerzity Palackého
prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSc.

Prorektor pro regionální rozvoj
prof. RNDr. Lubomír Dvořák, CSc.

Prorektor pro zahraniční vztahy
Mgr. Jakub Dürr

Prorektorka pro vnitřní organizaci
JUDr. Monika Horáková, Ph.D.

Prorektor pro komunikaci a další vzdělávání
JUDr. Mag. iur. Michal Malacka, Ph.D., MBA

Prorektorka pro záležitosti vědy a výzkumu
prof. RNDr. Jitka Ulrichová, CSc.

Prorektor pro informační technologie
prof. RNDr. Vít Vozenílek, CSc.

Prorektor pro studijní záležitosti
doc. Mgr. MgA. Vít Zouhar, Ph.D.

Předseda akademického senátu
doc. RNDr. Roman Kubínek, CSc.

Fakulty Univerzity Palackého

Cyrlometodějská teologická fakulta (CMTF)
RNDr. Ivana Vlková, Th.D.

Lékařská fakulta (LF)
prof. MUDr. Zdeněk Kolář, CSc.

Filozofická fakulta (FF)
doc. PhDr. Jiří Lach, Ph.D., M.A.

Přírodovědecká fakulta (PřF)
prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.

Pedagogická fakulta (PdF)
prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.

Fakulta tělesné kultury (FTK)
doc. PhDr. Zbyněk Svozil, Ph.D.

Právnická fakulta (PF)
prof. JUDr. Milana Hrušáková, CSc.

Fakulta zdravotnických věd (FZV)
doc. PhDr. Jana Marečková, Ph.D.

Olomoučtí rektori aneb Tak šla staletí

Historie olomoucké univerzity se začíná psát v prosinci roku 1573, kdy získává kolej Tovaryšstva Ježíšova příslušná práva od císaře Maxmiliána II. Historicky prvním rektorem se stává Španěl Hurtado Peréz. Samotná vysokoškolská výuka byla však zahájena až o tři roky později. Pak již nic nebránilo bohatému rozvoji vysokého učení, který zastavila až třicetiletá válka. V roce 1773 přechází po zrušení jezuitského řádu škola pod státní správu a o pět let později se přesouvá na čtyři roky do Brna. V roce 1827 je olomoucké učení konečně povýšeno na univerzitu. Naneštěstí však do života univerzity tvrdě zasáhl vrcholící neoabsolutismus a v roce 1860 je univerzita zrušena, nadále funguje pouze teologická fakulta. Do té doby, tedy za tři staletí, se vystřídalo na nejvyšším univerzitním postu téměř sto padesát rektorů z téměř všech zemí habsburského mocnářství.

Novodobé dějiny olomoucké univerzity se začínají psát po druhé světové válce, kdy je v roce 1946 obnovena a jejím prvním rektorem se stává filozof a sociolog Josef Ludvík Fischer. Pod jeho vedením má univerzita zpočátku tři fakulty – bohosloveckou, lékařskou a filozofickou. Komunistický režim se pak na chodu univerzity podepsal mimo jiné zrušením bohoslovecké fakulty a vznikem Vysoké školy pedagogické v Olomouci. V sedmdesátých letech postihly univerzitu personální čistky, které se dotkly čtvrtiny všech zaměstnanců. Do roku 1989 se ve funkci vystřídalo sedm rektorů. Po Listopadu byl zvolen do čela univerzity Josef Jařab (viz s. 20), který vedl školu se sedmi fakultami až do roku 1997. Po něm se ve funkcích vystřídali Lubomír Dvořák (1997–2000 a 2006–2010) a Jana Mačáková (2000–2006). V únoru letošního roku se pak v pořadí 164. rektorem Univerzity Palackého stává Miroslav Mašláň.

Rektorské žezlo historické

Rektorské žezlo současné

ÚSPĚCHY NA UP

Dvě ceny LIBRI pro Univerzitu Palackého

Knižní veletrh a literární festival LIBRI 2009 přinesl Univerzitě Palackého dvě prestižní ocenění. Cenu ředitele Výstaviště Flora Olomouc, získala publikace *Kam až smí smích* autora Radka Malého z Katedry bohemistiky Filozofické fakulty, která vyšla v nakladatelství Meander Publishing, první místo v kategorii naučná kniha pak získalo výpravně koncipované dílo *Univerzita v Olomouci (1573–2009)* autorského kolektivu Jiří

Fiala, Zdeněk Kašpar, Leoš Mlčák, Miloslav Pojsl a Pavel Urbášek. Publikaci vydalo Vydavatelství Univerzity Palackého.

Univerzita se předvedla také v galerii pavilonu A, kde si zájemci mohli prohlédnout expozici s názvem *V řeči map*, kterou instalovala Katedra geoinformatiky Přírodovědecké fakulty.

-map-

Rumunské státní vyznamenání pro doktorku Manuelu Gheorghe

V předvečer rumunského národního svátku se na velvyslanectví Rumunska v České republice konala státní recepce, kde byla předána vyznamenání významným osobnostem za zásluhy v oblasti duchovní, pedagogické, kulturní, obchodní a podnikatelské udělená prezidentem Rumunska Traianem Băsescu. Univerzitě Palackého se dostalo té cti, že členka její akademické obce Manuela Eugenia Gheorghe byla oceněna rytířským řádem za zásluhy v oblasti vzdělávání „Meritul pentru Învățăământ“. Doktorka Gheorghe působí jako odborná asistentka na Katedře aplikované lingvistiky Filozofické fakulty. Kromě anglického jazyka vyučuje i svůj jazyk mateřský – rumunštinu.

-red-

Nejlepší soudní proces předvedli studenti práv UP

Vítězným týmem národního kola mezi-fakultní soutěže Simulovaný soudní proces v oboru občanské právo, které proběhlo během listopadu v Olomouci, se stala dvojice z Právnické fakulty Pavlína Zychová a Marek Juráš. Rozhodla o tom porota složená z předních českých odborníků, která vybírala ze studentských družstev všech čtyř právnických fakult v České republice.

Soutěž byla zaměřena na rozvoj praktických právnických dovedností, zejména na detailní rozbor zadaného případu, analýzu hmotněprávních i procesních skutečností, argumentaci a prezentační schopnosti. Cílem bylo simulovat průběh soudního řízení, především pak jeho ústní fázi – jednání.

-red-

Projekt řešení na Univerzitě Palackého získal Cenu předsedy Grantové agentury

Jedním ze zdrojů financování projektů vysokých škol u nás jsou i dotace z Grantové agentury České republiky. Její předseda pak každoročně ocení tři nejlepší projekty, které tuto podporu získaly. Na podzim loňského roku se mezi oceněnými objevil i společný projekt vědců a studentů z Přírodovědecké a Pedagogické fakulty UP.

Oceněný projekt „Neotenie a speciace u nadčeledi Elateroidea (Coleoptera)“ byl věnován studiu evoluce brouků (Coleoptera), kteří představují přibližně čtvrtinu popsáných živočichů. Velmi rozsáhlý soubor molekulárních dat umožnil sestavení první rozsáhlé molekulární fylogeneze skupiny a testování příčin vzniku jejich mimořádné diversity. Byla odmítnuta dřívější hypotéza o příčinné souvislosti mezi vznikem kvetoucích rostlin a druhovou rozmanitostí brouků i hypotéza o mimořádné rychlosti tvorby nových druhů v této linii. Jejich evoluční úspěch se podle posledních poznatků odvíjí od dlouhodobého přežívání většiny linií a neobyčejné ekologické plasticity. Takto brouci dokázali přežít několik období globálních vymírání a následně se adaptovat na změněné podmínky.

Autory jedinečného projektu jsou docent Ladislav Bocák z Přírodovědecké fakulty a docentka Milada Bocáková z Pedagogické fakulty. Na práci se ale podíleli rovněž studenti z Přírodovědecké fakulty.

Součástí projektu byly i taxonomické studie, které přinesly popisy mnoha nových druhů a revidovaly klasifikaci některých čeledí. V taxonomické části projektu byly testovány možnosti různých molekulárních markerů pro identifikaci brouků a možnosti rozvoje DNA taxonomie. V tříletém období řešení grantu autoři publikovali dvanáct článků v impaktovaných časopisech (tzv. impakt faktor určuje nejprestižnější vědecké časopisy).

Tomáš Chalupa

Tým univerzity a fakultní nemocnice získal Cenu ministryně zdravotnictví

Důkazem kvalitní spolupráce výzkumníků z Lékařské fakulty UP a Fakultní nemocnice Olomouc je ocenění, které obdržel z rukou Miroslavy Kopíkové tým lékařů z obou institucí. Cenou ministryně zdravotnictví za výzkum a vývoj pro rok 2009 získali za práci věnující se ateroskleróze, která je podstatou většiny kardiovaskulárních onemocnění a hlavní příčinou mortality v naší populaci.

Za projektem stojí především profesorka Helena Vavřková z III. interní kliniky LF UP a FNO, doktor David Karásek, primář tohoto ústavu, a doktor Dalibor Novotný z Oddělení klinické biochemie a imunogenetiky FNO. „Pozornost byla v tomto projektu věnována hlavně apolipoproteinu B, hlavnímu strukturálnímu proteinu všech aterogenních lipopro-

teinových částic, jehož sérové hladiny jsou lepším ukazatelem rizika klinických manifestací aterosklerózy než LDL-cholesterol (laické veřejnosti známý též jako „špatný cholesterol“). Tento poznatek je důležitý zejména s narůstající celosvětovou epidemií obezity, metabolického syndromu a diabetu 2. typu,” řekla k projektu profesorka Vavřková.

Z deseti oceněných projektů (ze 135) bylo pět prací ohodnoceno cenou za mimořádné výsledky ve vědě a výzkumu. Zbylých pět projektů obdrželo čestná uznání. Práce olomouckých vědců se pak umístila na druhém místě mezi oceněnými.

Cena ministryně zdravotnictví za zdravotnický výzkum a vývoj se každoročně uděluje u příležitosti výročí narození J. E. Purkyně za mimořádné výsledky ve výzkumu a vývoji.

Milada Hronová

Kardiochirurgové provedli poprvé v ČR unikátní operaci

Lékaři Kardiochirurgické kliniky Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice Olomouc použili jako první v Česku moderní metodu chirurgické léčby srdeční arytmie. Při operaci použili speciální endoskopickou kameru a nástroje, které zavedli do pacientova hrudníku pouze šesti vpichy o velikosti jednoho centimetru. Dvašedesátileté pacientce tak odstranili fibrilaci síní.

Tzv. thorakoskopický přístup je velmi šetrný k pacientovi a také podstatně šetří čas, neboť operace se dá zvládnout během dvou až čtyř hodin, a u nekomplikovaného průběhu odchází pacient za tři až čtyři dny domů.

Při léčbě fibrilace srdečních síní novou metodou budou olomoučtí kardiochirurgové spolupracovat s kardiology z FNO a také ze zlínské Baťovy nemocnice. Předpokládají, že ročně metodu využijí u necelé stovky pacientů.

-eh-, -red-, foto archiv FNO

Vědci z Lékařské fakulty objevili příčinu kokařavosti a znají i lék

Lidé se odnepaměti potýkali s poruchou plynulosti řeči způsobenou kokařavostí, ale protože se ještě donedávna nedařilo prokázat její původ, nebylo možné ji kauzálně léčit. Po usilovném bádání přicházejí vědci z Lékařské fakulty Univerzity Palackého nyní s tím, že kokařavost je způsobena pneumoobstrukcí, tedy překážkou v plicích, a odstranit ji lze pneumodilatací – uvolněním dýchacích cest. Otevřela se tak cesta ke kauzálnímu zmírňování neplynulosti řečového projevu.

„Nyní již víme, že kokařavost lze léčit inhalací prášku známého jako formoterol fumaras dihydricus. Ten odstraňuje křeče hladkého svalstva tracheobronchiálního stromu. Uvedené hladké svalstvo, které nelze vůlí ovládat, obepíná cestu spojující na tři sta milionů plicních sklípků a plicních váčků s průdušnicí. Po jeho inhalaci může léčený jedinec snadněji tvořit hlas a za pomoci budící síly dechového objemu plic je schopen plynule hovořit,“ říká profesor Josef Pešák z Lékařské fakulty, který se studiu kokařavosti věnuje víc než čtvrt století. Uvedený prášek se vyrábí jako lék a je znám např. astmatikům pod obchodním označením Formoterol.

Kokařavost je v současné době postiženo kolem šedesáti milionů obyvatel planety. Poruchu plynulosti řeči znaly už nejstarší civilizace v Egyptě, Mezopotámii a Číně.

Milada Hronová, foto -jap-

ÚSPĚCHY NA UP

Profesor Jiří Bártek mezi významnými osobnostmi historie české vědy

V anketě, kterou na podzim uspořádal mediální partner České hlavy – portál iDNES, vybíralo téměř dva tisíce čtenářů nejvýznamnější osobnost historie české vědy a techniky. Nejvíce hlasů získal profesor Otto Wichterle, průkopník makromolekulární chemie, který se zapsal do paměti lidí hlavně jako objevitel silonu a měkkých kontaktních čoček. Druhé místo patří profesorovi Antonínu Holému, objeviteli léku proti AIDS, třetí místo pak obsadil Jan Janský, objevitel krevních skupin. V první desítku je také onkolog profesor Jiří Bártek (1953), patřící ke světové špičce v oblasti výzkumu vzniku nádorů, který působí mimo jiné na Přírodovědecké fakultě jako vedoucí Laboratoře genomové integrity a rovněž jako vědecký pracovník na Lékařské fakultě.

-red-

Desetitisící dárce krve: studentka Právnické fakulty

Dvaadvacetiletá studentka práv Univerzity Palackého Hana Wolfová se počátkem listopadu na Transfuzním oddělení FNO stala desetitisícím dárce krve. „Poprvé jsem šla darovat krev s kamarády hromadně. Je to určitě lepší, při čekání na odběr se zabavíte a nemáte takové obavy,“ uvedla mladá dívka. „Lidé, jako je slečna Wolfová, jsou velmi vítáni. Právě mladá generace by měla přicházet a postupně nahrazovat zasloužilé dárce, kteří už vzhledem k věku k odběru přijít nemohou,“ podotkla primářka oddělení Dana Galuszková.

V loňském roce provedli ve Fakultní nemocnici Olomouc desetitisící odběr už v polovině října. Na tamním Transfuzním oddělení provedou ročně kolem 11,5 tisíce odběrů.

-red-, foto archiv FNO

Výsledky výzkumu studentů VŠ

V polovině loňského prosince zveřejnilo ministerstvo školství výsledky výzkumu, kterého se zúčastnilo 11 743 studentů. Vyplývá z nich, že celkové životní náklady při denním studiu na veřejné vysoké škole činí v průměru 8 163 Kč měsíčně. U studentů soukromých VŠ jsou životní náklady dokonce v průměru 11 591 Kč měsíčně (bez školného). Za varující autoři výzkumu považují zejména skutečnost, že celkem 80 % příjmů, z nichž studenti hradí náklady spojené se studiem, pochází od rodičů a z vlastního výdělků, zatímco půjčky, stipendia a jiné finanční zdroje jsou zanedbatelné. Téměř polovina studentů přitom uvádí, že jejich finanční možnosti nestačí na pokrytí nákladů spojených se studiem. Necelá pětina studentů pak uvedla, že studium neúměrně finančně zatěžuje jejich rodiče.

-mav-

ÚSPĚCHY NA UP

První počítačové kiosky na Filozofické fakultě

Pro zlepšení přístupu k informacím studentů i návštěvníků v budovách Filozofické fakulty byly pořízeny počítačové kiosky, jež

studentům umožní napojit se na Portál UP i na internet. Jejich umístění bylo konzultováno se zástupci studentů. Jako první je možné testovat v provozu PC kiosky v budově na Křížkovského 10 u studijního oddělení, další byl nainstalován během listopadu v budově na Vodárně. Cílem je postupné vybavení i dalších pracovišť fakulty.

-jme-

Úspěch studenta v soutěži Erasmus Student Label 2009

Jako druhá nejlepší byla ohodnocena práce studenta Fakulty tělesné kultury Jana Marcaníka v soutěži o nejlepší studentskou esej Erasmus Student Label, která probíhala v průběhu loňského října. Soutěž, která oceňuje zajímavé studentské příběhy popisující jejich zkušenosti se studijním pobytem v rámci programu Erasmus, byla vyhlášena v září 2009.

Oceněná práce Jana Marcaníka, studenta 6. ročníku oboru Rekreatologie, se věnuje jeho studijnímu pobytu na Universitě de Las Palmas de Gran Canaria (Kanárské ostrovy), který absolvoval v minulém akademickém roce. „Ocenění mě potěšilo a jsem rád, že se porotě líbil můj místy i hodně kritický pohled; ocenění eseje mu dodalo na věrohodnosti,“ uvedl Jan Marcaník.

-mav-

Studium na právech probíhá v souladu se zákonem

Náměstek ministryně školství předal rektorovi UP seznam jedenácti studentů Právnické fakulty, u kterých byla zjištěna kratší doba studia, než je standardní doba zkrácená o jeden rok. Okamžitá kontrola provedená na fakultě potvrdila, že všech jedenáct studentů absolvovalo studia řádně a v souladu se Studijním a zkušebním řádem UP. Pět studentek či studentů přestoupilo na olomoucká práva z Univerzity Komenského v Bratislavě, dalších pět bylo převedeno do druhého ročníku po absolvování prvního ročníku programu celoživotního vzdělávání při olomouckých právech, a to po řádném přijímacím řízení. Jedenáctý student přestoupil do Olomouce z Právnické fakulty Masarykovy univerzity, komentovala stav na fakultě její děkanka Milana Hušáková.

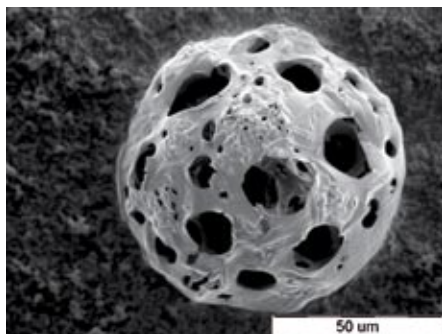
-rh-

O olomoucký výzkum se zajímají i Číňané

Ataše pro vědu a výzkum a druhý sekretář z čínské ambasády spolu se zástupcem agentury na podporu podnikání a investic CzechInvest přijeli do Olomouce, aby zde získali informace o výzkumných projektech a klastrech, které by byly potenciálně zajímavé pro investory z Číny. Navštívili také Vědeckotechnický park Univerzity Palackého (VTP). „Pro čínskou delegaci jsme připravili prezentaci výzkumných projektů UP a představení klastrů, což jsou sdružení firem, které využívají výzkumného zázemí univerzity,“ řekl Jiří Herinek, ředitel VTP, a dodal: „Některá výzkumná pracoviště máme na světové úrovni, což by čínské kolegy mohlo zajímat.“

Nanotechnologie – obor budoucnosti

Zázemí pro výzkum v oblasti nanotechnologií představil profesor Miroslav Mašláň. „Máme konkrétní výsledky ve světově unikátní technologii na čištění průmyslových vod metodou, která je šetrná k životnímu prostředí,“ řekl. „Nanotechnologie jako obor se stále rozvíjí, mohu to doku-

NANOTECHNOLOGIE. Částice ferátu draslíku.

vých vod metodou, která je šetrná k životnímu prostředí,“ řekl. „Nanotechnologie jako obor se stále rozvíjí, mohu to doku-

mentovat rostoucím zájmem zákazníků o naše výrobky,“ dodal Ladislav Torčík, manažer Českého nanotechnologického klastru a jednatel firmy Nanotrade, která se zabývá výzkumem a prodejem výrobků právě s využitím nanotechnologií.

Dalším světovým unikátem jsou přípravky regulující růst rostlin. „Umíme přizpůsobit růst rostliny požadavkům v závislosti na aktuálním počasí. Umíme například oddálit jejich kvetení,“ uvedl vedoucí Laboratoře růstových regulátorů profesor Miroslav Strnad. Výzkum již byl dokončen i u přípravků, které oddalují stárnutí kůže. Olomoučtí vědci byli také úspěšní v získání významných finančních prostředků na vybudování Centra Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum a je tedy jisté, že další výzkum v této oblasti bude pokračovat.

Výzkumu pomůže i nový klaster

I tomuto výzkumu pomohou nové výzkumné prostory, a to díky projektu BIOMEDREG a vzniku a rozvoji klastru medicínální a biologické chemie MedChemBio. „Olomouc se stává centrem výzkumu v této oblasti,“ dodal Marián Hajdúch, vedoucí laboratoře a manažer projektu BIOMEDREG.

„Získané informace nás překvapily. Pro naše výzkumná pracoviště a klustry budete důležitým partnerem,“ uzavřel setkání pan Zhan, ataše pro vědu a výzkum z čínské ambasády. Informace, které získal, zpracuje a pošle do největších čínských klastrů a vědecko-výzkumných pracovišť. Ty pak vyšlou své vlastní delegace a dohodnou detaily možné spolupráce.

-red-

Mezinárodní konference Olomoucké dny rusistů oslavila své dvacetiny

Za účasti sto třiceti domácích i zahraničních odborníků ze třinácti zemí světa proběhl v září jubilejní cyklus Olomouckých dnů rusistů. Nejpůsobivější byly jako tradičně zastoupeny Ruská federace, Česká republika a Polsko. Své zástupce vyslaly i Belgie, Bělorusko, Bulharsko, Chorvatsko, Francie, Lotyšsko, Německo, Rakousko, Slovensko a Ukrajina.

Po plenárním zasedání probíhala konference ve čtyřech základních sekcích: lingvistická, frazeologická, překladatelská a literárněvědná, z nichž každá měla jedno ústřední téma. Většina příspěvků se vyznačovala srovnávacím charakterem a vysokou odbornou úrovní.

Vzhledem ke slavnostnímu charakteru celé akce byl připraven i bohatý kulturní program. Dva koncerty: „Ruský hudební salon Praha“ v Kapli Božího Těla v Uměleckém centru UP, dále varhanní koncert v katedrále sv. Václava či vernisáž výstavy obrazů výtvarníka a ilustrátora Michaila Romberga ve foyer Moravského divadla.

Olomoucké dny rusistů jsou konferencí s mnohaletou tradicí. První cyklus konference se konal v roce 1976. V počátcích se jednalo spíše o semináře rozšiřujícího

KULTURNĚ. Ruský hudební salon Praha

vzdělávání učitelů ruštiny středních škol. Postupně však akce získala nádech ryze odborného mezinárodního fóra, které se koná pod záštitou prestižní Mezinárodní asociace učitelů ruského jazyka a literatury a České asociace rusistů. Ladislav Vobořil

Vydavatelství Univerzity Palackého patří v oboru ke špičce

Díky filmu „Jak utopit doktora Mráčka“ víme přesně, kolik máme vodníků v Čechách: nakonec zbyli jen dva. Na otázku „Kolik máme nakladatelů?“ je odpověď daleko těžší. Podle časopisu pro čtenářskou veřejnost Grand Biblio vydalo v roce 2008 alespoň jednu knihu 1498 nakladatelů. V roce 2008 vyšel v České republice také rekordní počet 18 520 titulů.

Není jisté bez zajímavosti, že v roce 2007 bylo v šestadvacítce největších nakladatelů hned deset vysokoškolských nakladatelství. Jedním z nich je i Vydavatelství Univerzity Palackého, které se právě v oblasti univerzitních nakladatelství řadí k absolutní špičce z pohledu roční produkce. Podle časopisu pro knihkupce, knihovny, nakladatele a čtenáře Knižní novinky

se tak VUP v roce 2008 umístilo na třetím místě (za Masarykovou univerzitou a VŠB-TU Ostrava), o rok dříve dokonce na místě druhém. Statistiky za rok 2009 ještě nejsou k dispozici, nicméně na této pozici se VUP drží téměř deset let. K 1. lednu navíc oslavila vydavatelská činnost univerzity třicáté narozeniny, a to v rámci editačního střediska, které bylo v roce 1991 „povýšeno“ na Vydavatelství UP.

A jak vypadá produkce VUP za loňský rok? Vydavatelství vydalo 248 nových publikací a zpracovalo přes 600 zakázek. Nemé-

ně zajímavý je i celkový počet prodaných kusů publikací a propagačních předmětů za loňský rok – přes 40 tisíc kusů v celkové hodnotě více než šest milionů korun. -red-

Rok 2009 ve Vydavatelství Univerzity Palackého v číslech

Tabulka č. 1 – skladba zakázek

Rok	2009
Nová vydání	248
Dotisky	6
Ostatní zakázky	347
Počet zakázek celkem	601
Rozpracované zakázky (počet/Kč)	72 / 3 292 792
Produkce VUP (bez rozpracovaných zakázek)	9 751
Celkem v Kč	586

Tabulka č. 2 – rozdělení vydaných publikací dle obsahu a zaměření

Rok	2009
Vědecké publikace	54
Skripty, učebnice	97
Ostatní publikace	33
Sborníky	39
Periodika	31
Celkem publikace	254

Tabulka č. 3 – prodej a distribuce

Rok	2009
Prodané publikace a propagační předměty (ks)	42 308
Počet dobírek (ks)	374
Dobírky (Kč)	149 237
Faktury (ks)	843
Hodnota faktur (Kč)	2 088 157
Prodej celkem (Kč)	6 021 445

ÚSPĚCHY NA UP

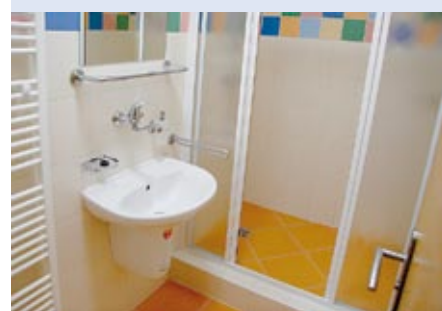
Právnická fakulta získala reakreditaci na osm let

Právnická fakulta dosáhla významného úspěchu. Na svém zářijovém zasedání jí totiž udělila Akreditační komise reakreditaci magisterského oboru Právo na nadstandardní dobu osmi let. Kromě ní fakulta nově získala i možnost udělovat v rigorózním řízení titul doktor práv – JUDr. „Jsme velmi potěšeni, že Akreditační komise reakreditaci udělila na takto dlouhou dobu. Dříve ji udělovala vždy jen na čtyři roky, což je běžné, ale my jsme dlouho bojovali o to, aby to bylo na delší dobu, a teď se nám to konečně podařilo. Navíc byla reakreditace schválena velmi rychle, bez průtahů a připomínek, což svědčí o tom, že jsme komisi vnímání skutečně pozitivně. Potvrdili jsme tak svoji pozici třetí nelépe hodnocené právnické fakulty v republice,“ komentuje úspěch Právnické fakulty děkanka Milana Hrušková.

-chat-

Univerzitní koleje prošly poslední rekonstrukcí

Koleje Univerzity Palackého nabízejí každý rok ubytování pro čtvrtinu z téměř třiačtyřiceti tisíc studentů univerzity. „Z celkové kapacity 5 087 lůžek nabízíme 269 jednolůžkových pokojů, 418 dvoulůžkových, 1 110 třílůžkových pokojů a 163 čtyřlůžkových pokojů,“ řekla ředitelka Správy kolejí a menz UP Božena Pirklová. V předchozích letech prošly ubytovací kapacity olomoucké univerzity finančně náročnými rekonstrukcemi. Poslední z investičních akcí proběhla v létě 2009. Generální oprava a rekonstrukce objektu kolejí Evžena

Rošického si vyžádala náklady v celkové výši 33 milionů korun, a to včetně zateplení obvodového pláště budovy, výměny oken, výměny dvou výtahů, opravy elektroinstalace a vzduchové ventilace a rekonstrukce sociálního zařízení, kuchyní a ostatních společně užívaných prostor.

-map-, foto-mo-

Olomoucká kanoistika aneb Univerzitní sport „na vodě“

Když v roce 1962 zakládal Miroslav Havlík s dalšími nadšenci kanoistický oddíl při Univerzitě Palackého, nemohl tušit, že stojí u zrodu budoucí továrny na úspěchy. Tak by se totiž bez nadsázky dala označit současnost olomouckých vodáků. K té však tenkrát ještě chybělo několik důležitých kroků...

Na konci 70. let se stavěla univerzitní Sportovní hala a dělníkům sloužil jako zázemí při stavbě jednoduchý montovaný objekt, jenž po dokončení haly našel nové uplatnění – stal se na dlouhá léta domovem pro vodáky z metropole Hané. Když olomoucký vodácký oddíl zvládl na rozdíl od jiných sportovních klubů i divoký začátek 90. let, dostal nečekanou ránu – loděnice za Sportovní halou s sebou v létě roku 1997 vzala rozvodněná Morava. Naštěstí se během roku a půl Univerzity Palackého podařilo na stejném místě vybudovat novou budovu, kterou využívají sjezdaři i slalomáři na divoké vodě dodnes. Rameno řeky Moravy, které spíše poklidně protéká u „nové“ loděnice a na opravdovou divokou vodu si ani nesnaží hrát, je místem, kde do kánoí a kajaků poprvé nasedají mladí adepti vodáckého sportu. Je však též místem, odkud jejich starší kolegové vyraží sbírat cenné kovy ze závodů světových pohárů, mistrovství Evropy či světa.

SK UP – oddíl kanoistiky: nejúspěšnější vodácký klub v ČR

„Je jasné, že v Olomouci jsou vynikající podmínky především pro sjezdaře, zatímco

Sjezd na divoké vodě v podání Kateřiny Vacíkové, stříbrné medailistky z posledního MS i ME.

pro slalomáře je Mlýnský náhon za loděnicí opravdu jen dobrým startem. Když se v našem oddíle objeví talentovaný slalomář či slalomářka, v juniorském věku povětšinou odchází za lepší vodou, nejčastěji do Prahy,“ přiznává David Knebel, úspěšný olomoucký kanoista a tiskový mluvčí klubu. Při sjezdu na divoké vodě totiž hraje zásadní

Olomoučan Tomáš Slovák patří k nejúspěšnějším českým vodákům posledních let. Naplní své medailové ambice i na letošním MS ve španělském Sortu?

roli fyzická kondice, kterou lze natrénovat velmi dobře i na klidnějších vodách. Slalomáři to mají složitější, techniku mohou získat jen tréninkem na „těžké“ vodě. Věčný sen olomouckých vodáků – umělý kanál – jehož myšlenka se zdála nabývat reálné kontury na přelomu milénia, totiž zatím zase na nějakou dobu usnula. A tak se vodáci v Olomouci zaměřují přece jen intenzivněji na přípravu závodníků ve sjezdových disciplínách. V nich také dosahují největších úspěchů. „Pomyslně to odstartoval můj bratr Robert, který v roce 1995 přivezl ze Světového poháru vůbec první umístění na stupních vítězů. Kromě vlastního závodění se brzy začal věnovat také trénování a podařilo se mu tady vychovat generaci, která začala sbírat velké úspěchy,“ komentuje počátek úspěšného období David Knebel, mj. též akademický mistr světa. O nejvýraznější úspěchy olomouckých

kanoistů se zasloužil další sjezdař Tomáš Slovák, když v roce 2003 získal na evropském šampionátu v Karlových Varech dvě zlaté medaile. Ale nenechte se mýlit! Divoká voda není pouze mužskou doménou – řadu úspěchů vozí v poslední době totiž také Kateřina Vacíková, naposledy stříbrná z evropského šampionátu. „Náš sport ale není jen o úspěších, je to především obrovská dřina, vždyť na trénink chodíme běžně i šestkrát týdně, a i když hlavní část sezóny probíhá od dubna do června, na vodě jsme prakticky pořád. Teplotní rekord na vodě máme na minus čtrnácti,“ usmívá se David Knebel. Pak ale zvažní – to když připomíná asi nejsmutnější okamžik v historii olomouckých vodáků. Psal se rok 2005, když nadějný devatenáctiletý závodník, ale především kamarád Martin Kobliha zemřel přímo v lodi na tréninku v Hanušovicích.

pokračování na str. 19

Milníky olomoucké kanoistiky

- 1962** – vzniká sportovní oddíl kanoistiky jako VŠTJ Olomouc
- přelom 70. a 80. let** – vodáci se stěhují do loděnice u nově vybudované Sportovní haly UP
- 1995** – Robert Knebel (K1 muži sjezd) poprvé v závodě světového poháru na stupních vítězů
- 1997** – rozvodněná Morava ničí loděnici
- 2000** – hlídka (3 x K1 muži sjezd), jejímž členem je i Robert Knebel, získává zlato na MS ve francouzském Treignacu
- 2003** – Tomáš Slovák (K1 muži sjezd) získává první individuální zlatou medaili ve sprintu na ME v Karlových Varech, na téže ME vybojovala zlato hlídka (3 x K1 muži sjezd) v sestavě i s Tomášem Slovákem a Robertem Knebelem
- 2005** – na tréninku reprezentačního výběru v Hanušovicích umírá na zástavu srdce Martin Kobliha
- 2006** – Tomáš Slovák získává na MS v „oblíbených“ Karlových Varech bronz ve sprintu i klasickém závodě, navíc přidává zlato v hlídkách
- 2008** – Kateřina Vacíková (K1 ženy sjezd) přiváží z MS v italské Ivrei stříbro; o rok později stejný kov i z kontinentálního mistrovství z italské Valtelliny

Akademické mistrovství ČR v halové atletice 2010

Vítězství družstva mužů Univerzity Palackého

Vynikajících výsledků se podařilo dosáhnout studentům a studentkám Univerzity Palackého na Akademickém mistrovství ČR v halové atletice 2010. V soutěži mužů družstvo v barvách olomoucké univerzity zvítězilo, a po dlouhé době se mu tak podařilo porazit reprezentaci Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (FTVS UK). Se získáním dvou zlatých, čtyř stříbrných a dvou bronzových medailí se v celkovém pořadí družstev UP podělila o skvělé druhé místo společně s týmem Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity Brno; vítězné družstvo mistrovství ČR 2010 tvoří atleti FTVS UK.

Tomáš Hedrich zaběhl 60 metrů za 7 vteřin

K neúspěšnějšími reprezentantům UP na letošním Akademickém mistrovství ČR patřili a titul akademického mistra získali studenti Fakulty tělesné kultury Tomáš Hedrich a Robert Novotný. Hedrich získal pro domovskou univerzitu zlatou medaili ve sprintu na 60 m muži (v čase 7,15 s), Novotný pak zvítězil ve skoku do dálky výkonem 6,71 m.

Stříbrné medaile přivezly běžkyně Markéta Krejčí, druhá v disciplíně 800 m ženy (2:16,08 min.), Markéta Malariková, která se na stejné

pozici umístila v kategorii trojskok (12,05 m), a štafety mužů a žen na 4 x 200 m.

Třetí místa vybojovali a bronzové medaile získali Tomáš Čelko v běhu na 400 m a Marek Ošmera ve skoku do dálky.

Akademické mistrovství ČR v halové atletice jednotlivců a družstev letos uspo-

řádala Katedra atletiky FTVS UK ve spolupráci s Českou asociací univerzitního sportu (ČAUS). Mítink proběhl počátkem ledna v přetlakové hale Strahov za účasti třiatřiceti družstev ze sedmnácti vysokých škol ČR.

Velena Mazochová

Student FTK Aleš Novák opět mistrem ČR ve šplhu

V prostorách nákupního centra Olomouc City se první prosincový týden uskutečnilo Mistrovství České republiky 2009 ve šplhu. V hlavní kategorii zvítězil na osmimetrovém laně stávající český mistr Aleš Novák. Student oboru Aplikovaná tělesná výchova Fakulty tělesné kultury závodící za TJ Sokol Šternberk vyšplhal za 4,87 sekund a vstoupil tak poprvé do nové éry časů pod hranici pěti vteřin.

-map-

Olomoucká kanoistika...

dokončení ze str. 18

Dobré podmínky k tréninku i díky studiu na UP

Olomoučtí vodáci mají jednu velkou výhodu – řada z nich měla a má možnost zkombinovat sportovní přípravu se studiem na vysoké škole. Sjezd jako neolympijská disciplína se netěší tak velikému zájmu sponzorů, jako je tomu u jiných sportovních odvětví. „Asi by bylo obtížné věnovat se naplno tomuhle sportu, mít dvoufázové tréninky, shánět peníze na sezónu a přitom muset chodit do práce,“ přiznává Knebel. Mezi studenty či absolventy Fakulty tělesné kultury tak najdeme jak oba bratry Kneblovy, Tomáše Slováka a Kateřinu Vací-

kovou, tak řadu dalších kanoistů – možná budoucích medailistů z mezinárodních akcí. Díky studiu na UP se vodáci také dostali k velmi zajímavé aktivitě – od roku 2001 v Olomouci pravidelně pořádají slavnostní udělování ocenění Kanoista roku, ankety, kterou pořádá Český svaz kanoistů spolu s olomouckým oddílem kanoistiky, Katedrou rekreologie UP, statutárním městem Olomouc a Olomouckým krajem. „Je to stále prestižnější akce, kterou se nám daří každý rok o něco vylepšit. A určitě stojí za zmínku také to, že se často povede některému z nás proniknout mezi oceněné,“ uzavírá David Knebel.

Kanoistika na divoké vodě

C (kánoe) jezdí pouze muži, v kánoi se klečí, pádlo je zhruba o 20–30 cm kratší než kanoista a má jeden list. Na kánoi se jezdí buď jako **C1 – singlkanoe** (jeden kanoista v lodi), nebo jako **C2 – deblkanoe** (dva kanoisti v lodi).

K (kajak) jezdí muži i ženy, v kajaku se sedí, pádlo je zhruba o 10–20 cm delší než kajakář a má list na obou jeho koncích. Jezdí se v jediné variantě: **K1** (jeden kajakář v lodi).

V rámci těchto kategorií se jezdí dvě disciplíny:

SLALOM se jezdí v brankách, kterých je kolem dvacítky, na dvě jízdy, z nichž se nově počítá ta rychlejší. Olympijská disciplína, ve které v barvách Česka slavili největší úspěchy například Štěpánka Hilgertová či deblkanoe Volf se Štěpánkem

SJEZD se jezdí bez branek a má dvě závodní varianty: **klasický závod**: jednokolový závod, trať okolo 5 km, jízda trvá 12–20 minut; **sprint**: jede se na dvě kola, trať okolo 500 metrů, jízda trvá 40 sekund až 2 minuty. Sčítají se časy obou jízd. Neolympijská disciplína, ve které patří olomoucký kanoistický klub mezi českou, ale dá se říci i evropskou a světovou elitu.

Ivana Fellnerová:

„A/H1N1 život člověka většinou neohrožuje.“

Oprasečí, chcete-li, mexické chřipce se dnes hovoří snad všude. Nový kmen chřipkového viru A pandemický H1N1/09, jejímž hostitelem se stal člověk poprvé v březnu 2009, se objevil nejprve v Mexiku. Nový virus způsobující respirační onemocnění obsahuje geny lidské, ptačí i prasečí chřipky. Právě na uvedené téma jsme se proto rozhodli zeptat doktorky Ivany Fellnerové, přičemž zaznělo jedno navýsost podstatné: Tato chřipka život člověka neohrožuje o nic víc než běžné sezónní chřipky. Z následujícího rozhovoru, který doktorka Fellnerová, působící na Katedře zoologie a antropologie Přírodovědecké fakulty, pak vyplývá proč.

Ve víru informací o tom, kolik lidí už zemřelo na tzv. prasečí chřipku a komu a kde je dostupná vakcína, je příjemné slyšet, že netřeba se nechat očkovat za každou cenu...

Myslím si, že se k nám dostává řada demagogických informací, z nichž si laická veřejnost stěží vybírá objektivní fakta. Jsem biolog, a proto se v záplavě informačních zdrojů různé kvality přece jen snadněji orientuji. Za nejuznávanější zdroje v odborných kruzích jsou považovány především publikace v časopisech s tzv. impakt faktorem (IF). Pro širokou veřejnost je samozřejmě dostupná řada dalších seriózních zdrojů, ale vedle nich existuje i mnoho těch méně důvěryhodných, tendenčních, plných polopravd a demagogií. Přestože nejsem lékař, říkám: virus není tak nebezpečný, jak by se na první pohled mohlo zdát.

S jakým typem chřipkového viru tedy máme tu čest?

Jako kterýkoliv jiný vir, patří i virus nové chřipky mezi intracelulární, tedy vnitrobuněčné parazity. Jinými slovy, aby škodil, musí se dostat do buněk, kde se rozmnoží (replikuje). Stane se tak, mimo jiné, díky tzv. hemagglutininu a neuraminidáze, což jsou

dvě povrchové proteinové komponenty viru známé pod označením H a N. Komponenta H (hemagglutinin) pomáhá viru rozpoznat tu „svou“ buňku a uchytit se na ni. Zdůrazňuji, že samotné uchycení není náhodné. Každý typ viru je totiž specifický k určitým buňkám, orgánům a tedy i hostiteli, např. současný typ viru ptačí chřipky nenapadne tak snadno člověka, neboť je více specializovaný na

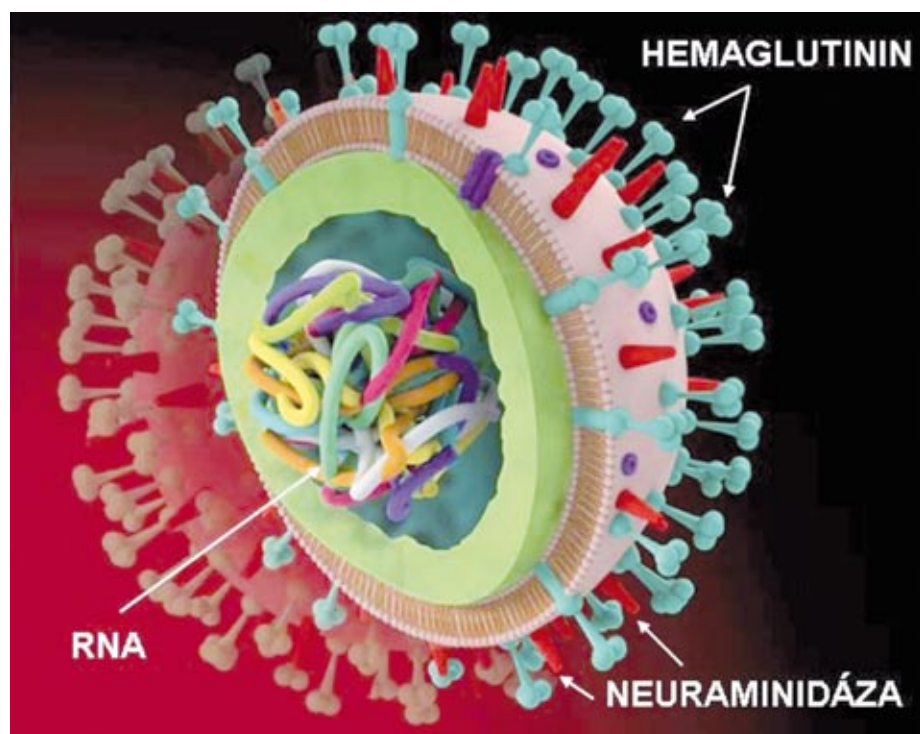
„Viry běžných typů chřipek napadají buňky v horních cestách dýchacích, zatímco nový H1N1 je schopen (pokud ho náš imunitní systém nezastaví) napadnout i buňky v dolních cestách dýchacích.“

buňky ptačího trávicího ústrojí. Komponenta N (neuraminidáza) pak pomáhá vstupu viru do buňky a po jeho zmožení – uvolnění z hostitelské buňky. Genetickou informaci viru nese ribonukleová kyselina (RNA), která určuje, jaký typ molekuly H a N virus poneše. Vysoké proměnlivosti chřipkových virů napomáhá fakt, že virová RNA je segmentovaná. Tedy ve chvíli, kdy se u jednoho hostitele sejdou různé typy virů a jejich nukleová kyselina se vzájemně promíchá, může nastat

problém. Např. vepř napadený virem ptačí chřipky a virem běžné chřipky, může produkovat novou variantu chřipkového viru. Promíchaná genetická informace má totiž vliv na shora zmiňované povrchové proteiny H a N, které zásadně ovlivňují virulenci viru, tedy schopnost viru napadat určitý typ buněk. Nová RNA může být nakombinována tak, že H bude snadno „přilnavý“ na buňky člověka a N bude mnohem efektivnější při pronikání do buněk hostitele. Vznikne tak virový kmen, který se velmi snadno dostane do těla i do buněk a má tak otevřenou cestu snadno se množit a šířit v populaci, která navíc nemusí mít proti novému viru vytvořené protilátky. To je samozřejmě nejhorší kombinace. Zdaleka ne každá nová varianta viru musí být nebezpečnější než ta výchozí. Já jsem tímto chtěla jen naznačit základní mechanismus, jakým se mění vlastnosti viru. Povrchové proteiny H i N mají zásadní vliv na virulenci virů, tedy na jejich schopnost napadnout organismus a poté jej využít ve svůj prospěch (viz obrázek 1). Obecně jsou viry nebezpečné právě pro svou variabilitu.

To se přece stalo právě s virem prasečí chřipky...

Ano, viry mutují neustále, ale jak se ukázalo, ten současný H1N1 není až tak nebezpečný. Vždy, když se objeví nový kmen, vyvstane samozřejmě obava, jak se bude chovat. Vždyť současná tzv. prasečí chřipka je vlastně podtypem španělské chřipky, která v roce 1918 usmrtila až sto milionů lidí. Počáteční respekt a opatření byly tedy zcela na místě (i když v případě španělské chřipky se nepochybně na vysoké úmrtnosti podepsala devastace evropské populace v souvislosti s 1. světovou válkou). Jenže doba pokročila a my dnes víme, že i tento chřipkový vir se chová zhruba stejně jako ostatní sezónní chřipky – s jedním rozdílem: viry běžných typů chřipek napadají buňky v horních cestách dýchacích, zatímco nový H1N1 je schopen (pokud ho náš imunitní systém nezastaví) napadnout i buňky v dolních cestách dýchacích. To je jediný silnější projev této chřipky. Jinými slovy: současná H1N1 má větší afinitu k receptorům buněk v plicích, takže pokud se dostane přes horní dýchací cesty dál, může u oslabených jedinců vyvolat zápal plic. Zdravého člověka však současný vir H1N1 smrtelně neohroží, neboť správně fungující imunitní systém virovou nákazu

RNDr. Ivana Fellnerová, Ph.D., absolventka Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého oboru Systematická biologie a ekologie. V současné době působí na Katedře zoologie a antropologie téže fakulty a v Ústavu biologie Lékařské fakulty UP, kde externě přednáší biologii pro studijní programy Všeobecného a Zubního lékařství a také pro General medicine. V letech 1998–2000 pracovala na University of Saskatchewan, Department of Biology, a v Canada Agriculture Research Center. V letech 2000–2003 pracovala jako odborný pracovník na University of Washington – Medical Center, Department of Laboratory Medicine and Microbiology, Seattle, USA, kde se věnovala například studiu mechanismů buněčné imunity.

dokáže dostat pod kontrolu. Virus zůstává v horních cestách dýchacích a způsobí klasické chřipkové příznaky. Je pravda, že hůře na tom mohou být lidé se sníženou imunitou nebo dalšími zdravotními problémy. V takových případech může mít chřipka komplikovaný průběh a může skončit i smrtí. To však platí nejen o nové H1N1, ale také o ostatních sezónních chřipkách.

Právě těmto rizikovým skupinám lidí se v současné době nabízí vakcína...

Já se rozhodně necítím kompetentní posuzovat vakcinaci u osob se zvýšeným zdravotním rizikem. Osobně bych ale i v těchto případech požití vakcíny zvažovala. Nebezpečnost současného viru není vysoká a informace o chřipkových vakcínách jsou přinejmenším kontroverzní. Logicky se pak nabízí otázka, co je spojeno s větším rizikem

Toto tvrzení by bylo dobré vysvětlit...

Vývoj pandemické vakcíny má svá specifická pravidla. Vakcína jako taková se skládá z inaktivovaného viru a tzv. adjuvans – nosiče, resp. rozpouštědla, které zvyšuje efektivitu imunitní odpovědi, popřípadě snižuje množství potřebného viru. Svou roli sehrává i u vícedávkových balení také konzervační látka, které mají snižovat riziko bakteriální kontaminace vakcíny po jejím otevření. Pro pandemii se používají tzv. mok-up vakcíny, což jsou vakcíny, připravované modifikovaným způsobem. Protože se do poslední chvíle neví, jaká nová varianta nebezpečného viru se objeví, probíhá vývoj a testování s tzv. „pracovní“ vakcínou: ta spolu s adjuvans obsahuje „pracovní“ virus, jehož mutací by mohl vzniknout nový, potenciálně pandemický kmen. Současná vakcína byla vyvíjena na viru ptačí chřipky H5N1. Ten zatím není pro člověka, vzhledem k omezené schopnosti invaze a šíření, tak nebezpečný, ale existují obavy, že jeho mutací by mohl vzniknout nový pro člověka nebezpečný kmen.

V okamžiku, kdy dojde k vyhlášení epidemie nebo pandemie, tedy v okamžiku, kdy se skutečně objeví nový, invazivní a snadno se šířící typ viru, vymění se „pracovní“ vir v vyvíjené vakcíně za vir pandemický – v našem případě vir H5N1 za nový H1N1/09. Tento vývoj probíhal minimálně dva roky, protože obava z pandemie kolem ptačího viru již několik let trvá. Je logické, že vám nikdo nezaručí, naprostou bezpečnost vakcíny. Každá pandemická vakcína vzniká ve velmi krátkém časovém úseku. Pro objektivnost je však důležité si uvědomit, že stejně se postupovalo i v případech ostatních chřipkových vakcín a v současné době efektivnější způsob asi nemáme...

Na lehkou váhu však nelze brát informace ani o dalších složkách vakcíny. V rámci Evropské unie byly doposud k použití schváleny celkem tři vakcíny: Pandemrix, Focetria a Celvapan. Česká republika vybrala vakcínu Pandemrix. Chřipkové vakcíny vč. Pandemrix přitom obsahují také toxickou rtuť. Rtuť ovlivňuje propustnost buněčných membrán

Chřipková sezóna

Chřipka má hlavní výskyt v zimě, a protože severní a jižní polokoule mají zimu v různém čase v roce, existují každý rok dvě chřipkové sezóny. V roce 1981 bylo objeveno, že propuknutí chřipky jsou globálně všudypřítomná a vyskytují se trvale šest měsíců po době maximálního slunečního záření v oblasti. Není zcela jasné, proč intenzita výskytu chřipky je sezónní. Jedno možné vysvětlení je, že lidé jsou v zimě méně venku, jsou častěji v blízkém kontaktu, a to je příčinou nákazy. Další možné vysvětlení je, že chlad oslabuje imunitní systém.

a degradací řady buněčných enzymů negativně působí na organismus jako celek. Opět mne napadá řada otázek: Jedna dávka rtuti z vakcíny nikoho nezabije, ale kolik rtuti do sebe dobrovolně dostaneme opakovaným očkováním? Kolik rtuti v sobě nahromadí dnešní děti, kterým už od malička dávkujeme rtuť ve vakcínách? Nemohou rtuť a další kontroverzní látky rizikovým skupinám (kterým je očkování především doporučeno) ublížit víc než případná chřipka? Jak je mož-

„Jedna dávka rtuti z vakcíny nikoho nezabije, ale kolik rtuti do sebe dobrovolně dostaneme opakovaným očkováním? Kolik rtuti v sobě nahromadí dnešní děti, kterým už od malička dávkujeme rtuť ve vakcínách?“

né, že EU, která plánuje kvůli toxicitě např. zákaz používání rtuťových tonometrů klidně schválí vakcíny s tak vysokým obsahem rtuti? Máme věřit tvrzení výrobce vakcíny o její bezpečnosti, když prodej vakcíny v době pandemie je doslova zlatý důl?

Existuje nějaká účinná prevence?

Na jedné straně jsem přesvědčena, že imunitnímu systému obecně prospívá přirozená cesta, tedy jeho aktivní boj. Vakcína jej vždy nabourá, je jakousi berličkou, která může způsobit, že organismus pak není schopen reagovat takovou silou, jakou by měl, popř. selže v obraně u jiného kmene viru. Na straně druhé pohrávat si s myšlenkou, že se viru vyhneme, je téměř naivní. Období prosinec, leden, únor je tradičně obdobím, kdy je naše prostředí doslova promořeno chřipkovými viry, výjimku tedy nebude tvořit ani ten současný. Ale každý z nás může využít prevenci, která je velmi snadná a na rozdíl od vakcín stoprocentně bez vedlejších účinků. Doporučila bych také pít teplé nápoje, ty viry, které jsou ve fázi tzv. napovrchu, spláchnete do žaludku. Rozhodně netvrdím, že jsou tyto rady stoprocentně účinné. Mutací virů ale zažije lidstvo ještě hodně a postavím-li vedle sebe informace o nebezpečnosti současného viru, kontroverzní vakcíně a možnosti snadné, bezpečné prevence, jsem schopna se rozhodnout, jak se svým organismem naložím. Stejně tak můžete zodpovědně učinit i vy.

Milada Hronová, foto -mo- a archiv I. Fellnerové

Známé chřipkové epidemie a pandemie

1889–1890

Ruská chřipka (typ H2N2), asi 1 milion mrtvých

1918–1920

Španělská chřipka (typ H1N1), 500 milionů nemocných, 40–50 milionů zemřelých (pandemie)

1957–1958

Asijská chřipka (typ H2N2), 1 milion až 1,5 milionu zemřelých (epidemie)

1968–1969

Hongkongská chřipka (typ H3N2), 3/4 milionu až 1 milion zemřelých (epidemie)

2009

Mexická chřipka (H1N1, známá také jako Prasečí chřipka v roce 2009)

I přes vzniklou paniku v New Jersey v roce 1976 (prasečí chřipka), celosvětově v roce 1977 (ruská chřipka) a v Hongkongu a jiných zemích Asie v roce 1997 (ptačí chřipka), nebyly od roku 1969 zaznamenány velké epidemie s vysokou mírou smrtelnosti.

Zdroj: wikipedia.org

Osobnosti na UP

Univerzitní život zpestřili i Dan Bárta, Vladimír

Každý rok navštíví Univerzitu Palackého mnoho význačných osobností vědeckého, společenského, politického a kulturního života. Některé z nich v Olomouci diskutují, jiné přednášejí a další se vracejí jako významní absolventi. Během posledních šesti měsíců se tak na akademické půdě naší univerzity v roli hostů vystřídal řada politiků, vědců i hudebníků. Jací tedy byli?

Erazim Kohák se setkal se studenty UP

Jeden z nejvýznamnějších českých filozofů profesor Erazim Kohák navštívil na podzim Olomouc a představil zde svou nejnovější knihu „Domov a dálava. Kulturní totožnost a obecné lidství v českém myšlení“. V průběhu svého pobytu v hanácké metropoli také přednášel a besedoval v aule Filozofické fakulty se studenty olomoucké univerzity.

Jiří Grygar o „komedii plné omylů“

Společná laboratoř optiky UP a Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR připravila

novou studijní specializaci zaměřenou na přístroje pro astronomii a astrofyziku, která studentům umožňuje získat základní znalosti nejen z astronomie a astrofyziky. Na výuce se podílejí renomovaní vědečtí pracovníci Fyzikálního ústavu Akademie věd, mezi jinými také významný popularizátor fyziky Jiří Grygar, který na univerzitě přednesl koncem listopadu přednášku „Objevování exoplanet aneb Komedie plná omylů“.

Dan Bárta představil publikaci o vážkách

Svou společnou publikaci *Vážky ČR: rozšíření, ekologie a ochrana* představili v rámci zoologického semináře Katedry zoologie v hudebník Dan Bárta (Illustratosphere, J.A.R., Alice, Sexy Dancers) a biolog doktor Aleš Dolný z Ostravské univerzity. Jde o první knihu vydanou ve východní Evropě, která se věnuje jedné z nejvíce fascinujících skupin hmyzu. Z hlediska obsahu (téměř 700 stran) a nepochybně i hmotnosti (cca 4 kg) je to nejrozsáhlejší kniha o vážkách na světě.

Tomáš Halík vnímá demokracii jako dar se závazkem

V odkazu na revoluční dny Listopadu 89 hovořil o vnímání svobody a demokracie v aule Filozofické fakulty profesor Tomáš Halík. Profesor Univerzity Karlovy a prezident České křesťanské akademie na uvedeném téma přednášel v podvečer 18. listopadu před zcela zaplněnou aulou v rámci přednášky *Krize jako šance* – poté, kdy uvedl svou novou knihu

Stromu zbývá naděje. Jen o několik hodin později pak celebroid studentskou mši v kostele Panny Marie Sněžné.

Otakar Motejl obdržel čestný doktorát

V průběhu slavnostního zasedání Vědecké rady Univerzity Palackého a Vědecké rady Právnické fakulty převzal čestný doktorát Univerzity Palackého JUDr. Otakar Motejl, veřejný ochránce práv. Ocenění získal za významný přínos právní vědě i praxi a za celoživotní snahu o zachování principů práva, spravedlnosti a demokracie. Slavnostního aktu se v Právnické fakultě zúčastnili představitelé Nejvyššího soudu ČR, Ústavního soudu ČR a SR, zástupci českých i zahraničních vysokých škol a hlavní představitelé právní teorie i praxe. Otakar Motejl je šestatřicátým nositelem čestného doktorátu olomouckého vysokého učení.

Jiří Rusnok přednášel o ekonomické krizi

Jiří Rusnok, bývalý ministr financí, nyní prezident Asociace penzijních fondů ČR a člen Národní ekonomické rady vlády, hovořil na podzim v aule Filozofické fakulty na téma *Turbulence českého rozpočtu na pozadí světové ekonomické krize*. Především před studenty Katedry politologie a evropských studií, která setkání zorganizovala, se zmínil o nerovnoměrném demografickém vývoji české populace, věkové skladbě v roce 1945 v porovnání s rokem 2008 či o tom, jaká bude s největší pravděpodobností věková skladba naší populace

Páral či Karel Schwarzenberg

v roce 2050. Všechny tyto informace směřovaly k tématu reformy penzijní-

ho systému, kterou Rusnok rozhodně nepropaguje.

Karel Schwarzenberg navštívil univerzitu

O zahraniční politice, diplomacii a tématech souvisejících hovořil koncem září na Filozofické fakultě bývalý ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg. U příležitosti zahájení nového akademického roku tak mimo jiné povzbudil ty studenty, kteří by o profesi diplomata měli zájem, a odpověděl na řadu otázek, jež se týkaly nejen našeho předsednictví v Evropské

unii, možnostech rozšíření EU o Turecko, problematiku Kosova, ale také o tématu odsunu Němců po druhé světové válce.

Cyril Svoboda nejen o Lisabonu

Exministr zahraničních věcí a bývalý předseda legislativní rady vlády Cyril Svoboda byl v polovině listopadu hostem Katedry politologie a evropských studií, kde přednášel na téma *Reflexe ratifikačního procesu Lisabonské smlouvy v ČR*. Přednášku spojenou s diskusí uspořádala organizace EUTIS ve spolu-

práci s katedrou, Eurocentrem Olomouc a Europe Direct.

Yaakov Levy o současné situaci v Izraeli

Při příležitosti druhého ročníku Dnů židovské kultury navštívil univerzitu velvyslanec státu Izrael Yaakov Levy, který zde hovořil na téma *Současná situace*

v Izraeli. Přednášku určenou širší akademické veřejnosti uspořádalo Centrum judaistických studií Kurta a Ursuly Schubertových, Katedra historie a Katedra politologie a evropských studií.

Vladimír Páral hostem Ex Libris

V rámci dalšího pokračování cyklu autorských besed a čtení Ex libris byl hostem vedoucího Katedry bohemistiky Lubomíra Machaly spisovatel Vladimír Páral. Známary a čtenářsky úspěšný prozaik živě besedoval se studenty i pedagogy a přečetl ukázky z některých svých románů.

Petr Pithart hovořil o roce 1989

Na pozvání Moravsko-slezské křesťanské akademie, Vysokoškolského katolického hnutí a Filozofické fakulty přednášel v aule fakulty místopředseda Senátu Parlamentu ČR Petr Pithart. Přednáška s názvem *Devětaosmdesátý* byla spojena s prezentací knihy o listopadových událostech roku 1989. V tomto druhém

svazku svých sebraných spisů autor vysvětluje cíle sametové revoluce, jako byla otevřená společnost, pluralistické poměry, svobodná soutěž politických stran a další důležitá témata.

Robert Čáseňský přiblížil vznik novin

Šéfredaktor MF Dnes Robert Čáseňský pohovořil v listopadu o ekonomickém pozadí vydávání novin. Přednáška byla zaměřena na způsoby financování novin jako celku, ale i rozložení nákladů mezi jednotlivé části redakce. Málokoho z účastníků napadlo, že hos-

podaření novin je tak silně ovlivněno například kurzem koruny k euru. Tiskářský papír se prodává v evropské měně za stejnou cenu po celé Evropě, každé vychýlení tedy znamená zisk nebo ztrátu a není možno situaci nijak ovlivnit. Co ovlivňovat lze, je množství reklamy v periodiku. Její cena se však odvozuje například od počtu prodaných výtisků nebo čtenosti. Během výkladu se dostalo i na minulý a budoucí vývoj tištěných a internetových médií.

-red-

Josef Jařab

Musíme být vzdělaní, abychom obstáli ve světě

Sprvním polistopadovým rektorem Univerzity Palackého Josefem Jařabem jsme se sešli v předvečer oslav dvacátého výročí Sametové revoluce. Revoluce, která mimo jiné změnila od základů tvář českého vysokého školství a uznávanému amerikanistovi dala jedinečnou možnost podílet se na tomto procesu.

Jak prožíváte jako vysloužilý „revolucionář“ poslední listopadové dny a týdny?

Po tom, co se mi stalo ve Spojených státech, kdy jsem se podruhé narodil, se naplno vracím zpět do života (prof. Jařaba postihl infarkt a mozková mrtvice zároveň, pozn. red.). Musel jsem se všemu učit znovu – mluvit, chodit... Teď už občas i něco napíšu a zase učím, ale určité zdravotní problémy přetrvávají. Ale o tom ví snad každý, protože nedávno to sdělily celé Olomouci Radniční listy (smích). A samozřejmě, všichni si teď připomínají dvacet let od Listopadu, takže i já se ohlížím zpět a sám v sobě rekapituluji.

Je nesporné, že se za těch dvacet let mnoho věcí posunulo k lepšímu, ale mnohdy mi přijde, že na onu svobodu a demokracii je dnes spíše nahlíženo jako na samozřejmost než jako na povinnost a závazek.

Ano, musíme se ještě stále učit, jak v nich žít, tedy jak bych řekl – slušně a s respektem k těmto hodnotám. Nicméně, pokud jde

o vysoké školy, což je oblast, kde by se mohla projevit větší spokojenost než někde jinde, máte určitě více možností jak studovat. Tehdy studovalo na vysokých školách čtrnáct procent mladých lidí, dnes je to skoro padesát. Snad jsou i lepší kantoři, snad je lepší obsah studia.

Myslíte si, že jsou ještě dnes studenti schopni znovu se spojit a za společnou věc vystoupit a bojovat?

Musím říct, že v době, kdy jsem byl rektorem, tak se i po roce 1989 objevovaly čas od času momenty, kdy se studenti ještě pořád dokázali spojit a vzednout. Jedním takovým příkladem byly koleje a jejich zdražování. Ale to mi přišlo spíše jak dnešní hádky o třicetikorunový poplatek u lékaře. Osobně to pro mě bylo i jistým zklamáním, protože šlo o zdražení třeba jen o dvacet korun, což bylo tehdy opravdu nezbytné. Mě ale potěšila jiná věc, a to, že jsem se počátkem devadesátých let mohl opírat právě o podporu studentské obce. Tehdy šlo o informační centrum a snahu některých kateder je zlikvidovat, protože

nechtěli knihy svěřovat „cizí“ knihovně. A byli to právě studenti, kteří viděli, že centrální knihovnu potřebujeme, a oni ji podrželi.

Takže studentská obec má stále sílu věci měnit...

Hlavně si myslím, že posláním studentů není být revolucionáři, ale studovat a poznávat, učit se profesi. Občas je ale strašně zajímavé sledovat, co je tím bezprostředním signálem pro vzednutí studentů. Jako například v roce 1989 falešná zpráva o smrti neexistujícího studenta Martina Šmída.

Přijde mi ale, že dnešní student je přeci jen pasivnější, což je určitě dáno i tím, že nemá ke své alma mater tak blízký vztah. Učitel už pod sebou nemá dvacet, ale dvě stě studentů.

Ano, to je pravda. Ale podobně to bylo i tehdy. Dnes je to jen ještě výraznější, protože fakult je osm a studentů přes dvacet tisíc. Je zřejmé, že od kvantitativního růstu musíme teď přejít ke zvyšování a upevňování kvality. Vyžaduje to konkurenci, a to dokonce mezi

národní, do níž teď stále výrazněji vstupujeme. Čili i nové úkoly pro nové vedení.

Když mluvíme o vedení univerzity, jak hodnotíte výsledek volby nového rektora?

Myslím, že bylo dobře, že se při druhé volbě rozhodlo mezi více kandidáty než v prvním kole. I když já bych čekal, že bude alespoň šest sedm kandidátů. Potěšilo mě, že při představování kandidátů v druhé volbě byla aula plná lidí a tedy že se o volby začali zajímat, i když možná trochu pozdě. Ale to je takový náš český zvyk. Já jsem mnohokrát říkal i Václavu Havlovi „Vy jste se, pane

„Vzdělávací proces by se měl zaměřovat na rozvoj intelektu, znalostí a dovedností, ale neměl by přestat být i procesem humanizujícím.“

prezidente, začal zajímat trochu pozdě o to, kdo bude моším nástupcem“, protože před koncem svého mandátu pole zcela vyklidil a teď není úplně šťastný ze svého nástupce. A já taky ne (smích). Ale to platí nejen v politice, ale i ve školství – myslet na to, co přijde po mě, že zanechávám nejen stopu, ale také linii, kterou by měl a mohl někdo následovat. Já sám se o to snažím, když učím. Na druhou stranu, rektori po mně neměli již tak heroické možnosti jako já. Když jsem se rozhodl, že něco bude tak a tak, do týdne to opravdu bylo. Ve vsí neskromnosti musím říct, že tehdy jsme byli dost odvázní a právě ta odvaha podle mne u mých následovníků trochu chyběla.

Kolega Mašláň, se kterým jsem se setkal u obhajob projektů, mi připadá jako muž velmi věcný a zodpovědný. Při představování kandidátů mi přišlo, že právě on se dostal nejbližší k akademické obci, svým způsobem vyjadřování i schopností překročit ten pomyslný prostor mezi administrativou a akademickou obcí.

Profesor Mašláň se rovněž vyjádřil, že rektor by měl být dobrým manažerem...

Z čistě manažerského přístupu k řízení mám trochu strach a doufám, že to tak nebude. Nedomnívám se, že se dá řídit univerzita čistě manažersky. Například – informační centrum a knihovna – tady nelze uvažovat jen manažersky, ale je třeba na věc nahlížet z hlediska odborného. Podobně jako knihovna na univerzitě v USA, kde jsem letos učil. Tamější knihovníci spolupracují se všemi profesory a dávno před začátkem semestru se dohodnou, co je potřeba za knihy a skripta, co mají a nemají, co je třeba objednat... A tady se zatím v tomto směru moc neděje. Čili co chci říct, je to manažerská práce, ale je to i práce odborná. A výsledek? Na americké škole se mi nestalo, aby student přišel a řekl, to jsem nenašel, to jsem nepřečetl. Tady, i když vyberu texty volně přístupné na internetu, někteří studenti si je nepřečtou, buď nemají čas, nebo chuť. Nestudujeme tady průběžně, nevyužíváme času smysluplně. Když jsem v USA onemocněl, mohl jsem formálně předat výsledné známky studentů pro konec semestru, a to proto, že jsem s každým během roku průběžně pracoval a věděl jsem, co v kom je. Tady to zatím tak nefunguje, minimálně tedy u společen-

ských a humanitních věd. To je třeba změnit a řešením není nějaký čistě manažerský přístup. Vzdělávací proces by se měl zaměřovat na rozvoj intelektu, znalostí a dovedností, ale neměl by přestat být i procesem humanizujícím. Každopádně držím profesoru Mašláňovi a nám všem palce.

Osobně mi přišlo, že akademický senát v první volbě, kdy proti sobě stáli dva kandidáti, nerozhodoval ve volbě ani tak o tom koho zvolit, jako koho nezvolit, respektive že ani jeden kandidát nebyl pro senátory tím, koho by chtěli vidět na postu rektora, a spíš jim o šlo o možnost opakovaní voleb.

To je česká politika, víte? To máte Paroubek, Topolánek a Klaus. Cokoliv udělal Klaus, tak Paroubek nepřemýšlel o tom, co vlastně Klaus udělal, ale protože to byla podpásovka Topolánkovi, tak ji uvítal. Bohužel se to naučil z politické scény i náš akademický senát. Tady se zdá být daleko důležitější, že někdo dal někomu facku, než že by to bylo dobré pro národ, v našem případě pro univerzitu.

Myslím, že i díky tomu nakonec zvítězil právě profesor Mašláň, že pro senát představoval dostatečně silnou osobnost, hodnou vedení univerzity. Z vašeho pohledu, rektor a jeho pravomoci – měly by být větší, menší?

Ony nejsou zase tak malé. Určitě jsem ale velmi opatrný v podpoře všeho v Bílé knize. Určitě bych se bál toho, dělat z veřejných univerzit znovu jakési státní, a právě k tomu to směřuje. Víím, že pan profesor Matějů, který koncept Bílé knihy vytvořil, vychází údajně z americké zkušenosti, ale to není celá pravda. On vychází ze systému, který je na univerzitách v jednotlivých státech federace, tedy že guvernér jmenuje členy správní rady. Ale státní univerzity nejsou ty nejuspěšnější. Na malé soukromé univerzitě, kde jsem působil v létě já, stejně tak na Harvardu, máte celý systém přípravy volby dalšího člena správní rady, a to buď někoho z akademické obce, nebo někoho, kdo je s akademickou obcí propojen a je nějak užitečný. Myslím, že ono to také záleží na osobnosti rektora, jestli si umí prosadit své, respektive přesvědčit. Alespoň mně se zdálo za těch sedm let, kdy jsem byl rektorem, že jsem o všem musel přesvědčovat. A tak to má být. Ne všechny jsem přesvědčil, ale když jsem přesvědčil alespoň většinu, nebo dostatečnou sílu, tak se to prosadilo.

Myslíte si, že naše generace, která teď dospívá a přímo nezažila rok 1989 či první porevoluční léta, může do budoucna změnit českou politickou scénu?

Já doufám, i když nevidím bezprostřední lék na to, co tu teď máme. Jestli už to náhodou není nevyléčitelná nemoc, která se přenáší... Napadá mě, že by bylo dobře rozpustit všechny politické strany a začít znovu, ale to není možné. Svým způsobem se to teď děje tím, že se fragmentují. Najednou máme TOP 09, přátele Miloše Zemana apod. Fragmentace není zdravá perspektivně, v této chvíli je to ale možná součást léčby. Ty dvě velké politické strany rozhodují o všem, i když by

neměly, a možná že ani nemají tak velkou podporu. Jak jste říkal k volbě senátu – jedna nebo druhá strana jsou voleny, aby nebyla zvolena ta druhá.

Fenomén „hlavně ať není zvolen ten druhý“ sekundárně přispívá k tomu, že se neprosadí ty menší subjekty.

Ale je to zásluhou i toho, že média máte rozdělena do dvou politických bloků kromě lidovek, které se staly novinami Hradu, ty už jsou proti Paroubkovi i Topolánkovi a mluví jenom za Jakla, Weigla, Hájka atd. Podle mne na tom byla média lépe, než jsou teď. Dnes jsou v hrozném stavu. Já sám jsem rok strávil členstvím v Radě ČT a musím říct, že to byla strašná ztráta času.

Média, bohužel, dokáží ovlivnit vysoké školy nebo jejich pověst a povědomí o nich u většiny obyvatel země. Prostor pro relevantní informace o vzdělávání v médiích téměř nenajdete.

To máte jako s našimi politiky. Ti si dovolí klást mezi priority vzdělání, vědu, ohánějí se jimi v programech a pak je to první věc, na kterou se vykašlou. Například Zeman v době povodní sáhl nejdřív pro peníze do školství, protože to nemá bezprostřední dopad. Povodně znamenají bezprostřední škodu, ale škoda, která vzniká, kdy něco vezmete ze školství, ta se projeví až za takových deset patnáct let. Řekl bych, že to je jeden z revolučních úkolů nové generace. Je třeba dívat se na to dokonce až z pohledu vlastního zájmu. Musíme být vzdělání, abychom obstáli ve světě.

Ondřej Martínek

Prof. PhDr. Josef Jařab, CSc., dr. h. c. (*1937) Vystudoval anglistiku a rusistiku na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V roce 1990 byl jmenován profesorem anglické a americké literatury. V letech 1990–1997 byl prvním porevolučním rektorem Univerzity Palackého. V letech 1996–1998 a 2000–2006 byl senátorem Parlamentu České republiky. Absolvoval několik studijních a vědeckých pobytů ve Spojených státech, roku 1989 byl hostujícím profesorem na Harvardově univerzitě. Zabývá se dějinami americké literatury, zvláštní pozornost věnuje černošskému písemnictví a jeho místu v severoamerickém kulturním kontextu. Patří k významným politickým, kulturním a společenským osobnostem nejen v kontextu UP a Olomouce, ale i České republiky.

V rámci pravidelné anglické části Žurnálu+ si vám dovoluujeme přinést esej emeritního rektora UP Josefa Jařaba na téma fungování vysokých škol na pozadí totalitního režimu.

Totalitarian regimes and universities

During a colloquy over modern American literature with two bright students of mine we came to debate the literature of the 1930s when the United States and the whole western world was suffering from an economic depression and various leftist ideologies seemed to be thriving among the people in need of whom there were plenty everywhere. When the idea of communism was brought up my student partners in the discussion reminded me of the fact that they are too young to know what the communist idea, the less so the reality, really meant. And I realized that it is our duty to tell our younger generations, including our children and students, what we know and remember from our personal, and indeed historical experience, to share it with them so that they themselves would not have to repeat it.

Here is a version, then, of what I tell students and colleagues from the West when they ask for information about our experience in the decades before the Velvet Revolution. And it looks that it may be of use for us here as well.

Even before the World War II ended the European continent was, at the conference in Yalta, divided into East and West, the Western leaders quietly complying with Stalin's will and plans. The division was a political and ideological one, but economic and also cultural divisions were to follow, and they did. Also two of the oldest, i. e. earliest „western“ universities in Europe, namely Charles University in Prague, and Jagellonian University in Cracow (both founded in the 14th cen-

tury), along with all the others in the Eastern and Central European countries, including the Olomouc Palacký University which was happily reopened in 1946, were absorbed into the Eastern reality of the Soviet bloc.

What were the immediate consequences? A considerable number of faculty were fired and many students were expelled on the basis of difference in political views, divinity schools were closed down

“Academic freedom became an empty phrase to the extent that when in 1989 the Velvet Revolution finally arrived and we wanted to renew the academic liberties we hardly knew what they would represent and where to begin in their restoration.”

as religion was no longer to be compatible with “scientific” education, departments of philosophy were drastically reduced and the dogmatic ideology of Marxism-Leninism was being imposed on the curricula in practically all fields of study. But total brainwashing was to be introduced in social sciences and humanities. With the progress of the Cold War the isolation of the communist countries and their institutions, was deepening; for universities it meant very limited access, if any at all, to new knowledge published in the freer parts of the world. Textbooks in most disciplines were rewritten according to the new political requirement, the university in Brno, could no longer be even

called after the democratic founder of the modern state, president Masaryk and had to be renamed. Academic freedom became an empty phrase to the extent that when in 1989 the Velvet Revolution finally arrived and we wanted to renew the academic liberties we hardly knew what they would represent and where to begin in their restoration. It was generally true that after the decades of totalitarian rule we knew better what we wanted to get rid of than what we wanted to achieve and how to proceed.

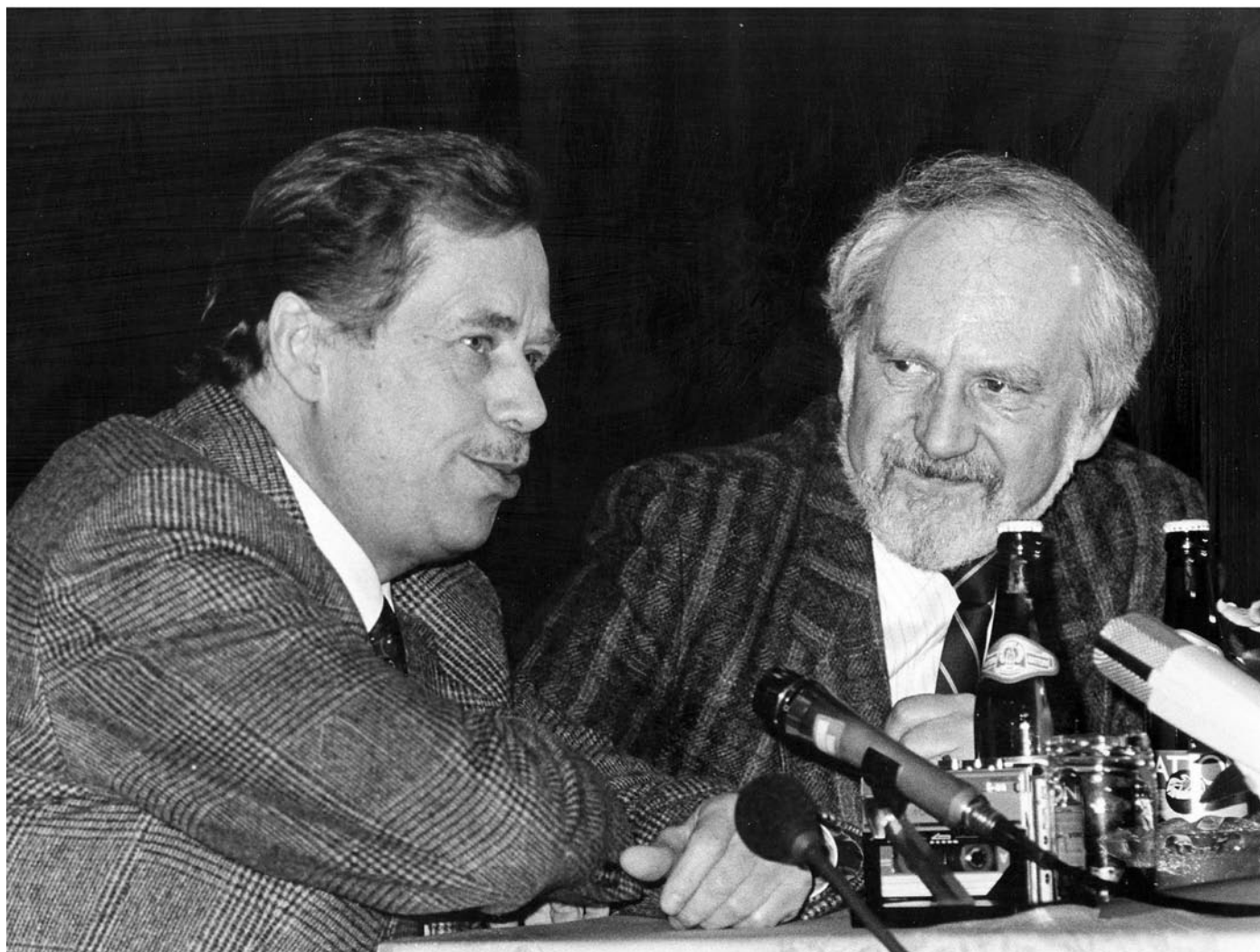
It took a while to recognize that the very ways studies were organized were also ideologically motivated: curricula were overloaded with positivistic facts, the heavy class schedules amounted up to 36 hours of compulsory classes per week, no time and opportunity was granted for independent study, no freedom for students to change officially ready-made study programs or modules, and exams were often based on repeating “truths” included in censored and officially approved textbooks. Libraries and reading rooms were very poorly equipped, computers were still non-existent, internet not accessible.

So, the course of education was a well-guarded, indeed, well-controlled corridor. The teaching corpse were painfully weakened if not crippled in the political “cleansing” process after the brutal suppression of the Prague Spring and the military occupation of the country. At the same time university teachers who were not members of the Communist Party were clearly a dying out species.

In 1981 a legal and political resolution followed that was remindful of an attempt at a cultural genocide when doctoral studies in Czechoslovakia were limited to a mere formality and a reward for political loyalty rather than any intellectual and professional performance of merit. In addition, the educational policy kept teaching at the institutions of higher learning separate from research which, by official decision, became the domain of academies of sciences thus violating the basic principle of unity of learning, teaching and doing research in pursuit of knowledge and truth.

Still, education was something valued by people in the societies and families were sending children to universities despite the fact that the salaries of university graduates were mostly lower than the wages of blue-collar workers. But

only a fragment of those who wanted to study could succeed, as there were too few positions available. Only 14 per cent of the age cohort of 18 to 25 was lucky enough to be accepted. (It is not a problem any longer to find a school to study at today, and the number of students admitted is at least three times as high as it used to be before 1989.) Then, the high demand for few openings created enormous room and opportunity for corruption. Entrance exams were practiced at all schools but the results of the intellectual testing were hardly the decisive criteria for admission. Although material corruption was not exceptional, politically motivated unethical conduct certainly prevailed. In the earlier stages of the regime, preferences were given to children from working class background or from undeveloped regions, which could still be somehow justified, but later it was the parents' membership in the Communist Party, or a word of some Party official that could secure university studies to such privileged young people. It was, therefore, a rather pleasant surprise to see that university students became major actors in the political revolution.

Obviously, not even totalitarianism enjoys total support of the population.

On the contrary, November 1989 proved that it was rather the opposition to the regime that was nearly total. And the students (along with actors, songsters, and writers, mostly dissidents) managed to enthuse the large majority of people to a massive protest movement which could no longer be stopped. They manifested their power to bring about democratic

„In the earlier stages of the regime, preferences were given to children from working class background or from undeveloped regions, which could still be somehow justified, but later it was the parents' membership in the Communist Party, or a word of some Party official that could secure university studies to such privileged young people.“

changes, including applications of some principles of university autonomy. Revolutionary senates, with fifty-per-cent student representation, were created and, for the first time in decades, they could freely elect their university authorities – the rector of the university and the deans of individual schools. Before, those positions were filled with loyal individuals and by appointment of the regime authorities

whose consent was needed for any major decision – on campus – any trip abroad, participation in international conferences, but also for professional or academic promotion of faculty members, etc.

Transforming the inherited universities into more democratic, more academic and more efficient institutions has been an uneasy process but certainly a gratifying one. What should be remembered, however, is that the gained freedom and democracy should not be taken for granted; they are values that have to be actively practiced and cultivated.

The fatal division of the continent is no longer a reality and East and West could and did eventually meet again in the project of a common European future which is very promising and encouraging. And, of course, also binding. International exchange programs and international cooperation in general can help overcome the bad heritage of the totalitarian past, but they are also an invitation for the former “Eastern” universities to join the “Western” universities in the common task of facing up to the current challenges of higher education. And they are not small at all in the world today.

*Professor Josef Jaňab,
Rector Emeritus of Palacký University*

Vyslanci Královské akademie míří na Academia Film Olomouc 2010

Ve dnech 13.–18. dubna 2010 proběhne v Olomouci 45. ročník Mezinárodního festivalu populárně-vědeckého a dokumentárního filmu Academia Film Olomouc (AFO). Stejně jako v minulých letech bude AFO znovu fundovaně a invenčním způsobem mapovat přírodní, humanitní a sociálně-vědní obory v kontaktu s audiovizuálními médii a nabídne tak tvůrčí i otevřenou platformu pro setkávání vědy a umění. Díky tomu, že tento festival pořádá Univerzita

i zájmových aktivit Roberta Winstona je obrovská: je gynekologem a specialistou na léčbu neplodnosti (In vitro fertilizace – IVF), vedoucím výzkumného Ústavu vědy a společnosti v Londýně, dlouholetým moderátorem populárně-vědeckých pořadů britské televizní stanice BBC, autorem více než 300 vědeckých publikací, v nichž se zabývá nejen medicínou, nýbrž i sociálními a etickými otázkami spojenými s vědeckým výzkumem, a také bravurním hráčem na saxofon. Mezi Win-

ského výzkumu, patří bezesporu iniciace a vytvoření prostoru ROL (Reach Out Lab

– Mimo laboratoř), v němž jsou děti všech věkových kategorií vedeni k objevování nejnovějších vědeckých technologií. Jeho poslední publikací je ilustrovaná kniha *Revoluce Evoluce: od Darwina k DNA*.

Dalším ze vzácných hostů letošního festivalu bude výrazná osobnost současných filmových a mediálních studií, zakladatel tzv. „whiteness studies“, usilující o dezautomatizaci bílé barvy pleti coby neutrálního kulturního „pozadí“, a jeden z prvních propagátorů gay a lesbického hnutí ve Velké Británii, profesor na prestižní King's College London, Richard Dyer. V současné době se zabývá především teorií reprezentace (kniha *Pastiche*, 2007), queer tematikou a italskou filmovou hudbou (v nejbližší době vyjde jeho knižní studie *Nino Rota, Hudba a film*). Během AFO pronese přednášku na téma vztahu filmové technologie a rasy ve 20. století.

Je nám proto ctí pozvat vás na již 45. ročník AFO, jenž se v prostorách univerzity odehraje od 13. do 18. dubna 2010. I letos uděláme vše proto, abychom fascinující svět vědy nechali mluvit skrze originální audiovizuální tvorbu a osobnosti, pro něž je bádání dobrodružstvím.

Tomáš Jirsa a Matěj Dostálék

HOST NEJPOVOLANĚJŠÍ. Hlavním hostem letošního ročníku bude lord Robert Winston.

Palackého v Olomouci, setkává se nejširší publikum vedle filmových profesionálů a vědeckých odborníků z celého světa i s otevřeným a kreativním studentským prostředím, které se markantním způsobem podílí nejen na organizaci festivalu, nýbrž i na jeho komplexní dramaturgii.

Počínaje rokem 2007, kdy se vedení festivalu ujala Katedra divadelních, filmových a mediálních studií Filozofické fakulty, došlo k několika zásadním

stonovy nejaktuálnější počiny dokazující obrovský akcent, jež londýnská Královská akademie klade právě na vzájemnou interakci nejširší veřejnosti a světa vědec-

„Letos tak bude hlavním hostem festivalu emeritní profesor britské Imperial College London a jeden z nejvýznamnějších popularizátorů přírodních věd a medicíny na světě, lord Robert Winston.“

proměnam oproti minulým ročníkům. AFO výrazně posílilo svůj mezinárodní charakter a za jeden z hlavních cílů si zvolilo zvát do Olomouce významné badatele z celého světa. Letos tak bude hlavním hostem festivalu emeritní profesor britské Imperial College London a jeden z nejvýznamnějších popularizátorů přírodních věd a medicíny na světě, lord Robert Winston. Škála odborných

Z historie festivalu...

Academia Film Olomouc je nejstarším festivalem věnujícím se v České republice soustavnému mapování populárně-vědeckého a dokumentárního filmu. Byl založen v roce 1966 ze společné iniciativy Krátkého filmu Praha, Univerzity Palackého a Československé akademie věd, jeho hlavním pořadatelem v současnosti je Univerzita Palackého v Olomouci.

Na univerzitní půdě tak vznikla jedinečná platforma prezentace aktuálního vědeckého výzkumu probíhajícího v rámci všech fakultních pracovišť, nabízející zároveň možnost využití nejnovějších informačních technologií ve vzdělávání. Je to právě tato rozmanitost, zahrnující nejen společenské, ale i přírodovědné obory, která propůjčuje Academia Filmu jeho unikátní postavení jak mezi českými festivaly, tak v zahraničí – Academia Film je jediným festivalem ve střední Evropě, který se populárně-vědeckému filmu věnuje v takové šíři.

Od roku 1986 byl festivalový program rozšířen o videopořady, v roce 1997 byla zřízena cena pro nejlepší multimediální vzdělávací program, pravidelnou součástí festivalu je sekce „AFO jede do kraje“, která rozšiřuje nabídku populárně-vědeckých filmů i mezi žáky základních a středních škol.

Nedílnou součástí festivalu jsou besedy tvůrců s diváky, workshopy a semináře. Univerzita se tak během festivalu stává otevřenou strukturou, umožňující setkávání tvůrců s představiteli jednotlivých vědních oborů a přispívající ke zvyšování úrovně a prestiže populárně-vědeckého filmu mezi nejširší veřejností.

Více na www.afo.cz

Týden improvizace

– na netradičních místech a o dva dny delší

Širokému spektru zájemců o současné alternativní umění byl určen festival *Týden improvizace*, který v Uměleckém centru proběhl druhý říjnový týden. Čtvrtý ročník této přehlídky byl ve srovnání s loňskem o dva dny delší a konal se mimo jiné na netradičních místech v centru Olomouce. Festival tak nabídl jak němý film za doprovodu živé hudby, čistou divadelní improvizaci, improvizaci jako sport podle daných pravidel, divadelní představení se základní kostrou

a prostorem pro hereckou improvizaci, tak výtvarnou instalaci oživenou performancí.

„Pronikání uměleckých druhů – hudba a film, divadlo, výtvarné umění atd. – dává nové možnosti pro tvůrce i diváky a nabízí nová setkání. Zastřešujícím motivem pro náš festival bývá ohledávání fenoménu improvizace, zkoumání toho, kam jednotlivé umělecké druhy kráčí za použití improvizace,“ řekl Jan Žůrek, dramaturg festivalu. Během

přehlídky bylo v hanácké metropoli promítnuto celkem dvanáct snímků na třech místech (fresh walk) – boční stěně České spořitelny na třídě Svobody, v katedrále sv. Václava, na hradbách, resp. zahrádce u letního kina. Zájemci se mohli setkat se dvěma nejuznávanějšími seskupeními, které se tímto typem divadla zabývají – pražským souborem PRA.LI.NY a ostravským OSTR.UŽ.I.NY. Zajímavé byly taktéž inscenace Růžový panter Divadla Husa na provázku, volná improvizace česko-finské divadelní skupiny Krepko, němý film Dr. Jekyll and Mr. Hyde za doprovodu olomoucké kapely Narcotic Fields, také výtvarná performance intermediaální skupiny Krmení, již pro přehlídky připravila autorská dvojice Kateřina Barabášová a Monika Beková či improvizací workshopy – věnované například žonglování. Zvídaví návštěvníci se pak mohli zapojit do workshopů improvizace a přiučit se tak základním pravidlům, jak hrát s partnerem, vyzkoušet si základní typy improvizace.

„První ročník festivalu proběhl v říjnu roku 2006. Tehdejší program byl zaměřen téměř výhradně na divadelní improvizaci. Ambicí dramaturgie festivalu do dalších

HRAVĚ. Studenti improvizovali na Konviktu.

let je však rozšiřovat festivalovou nabídku o ukázky improvizace na poli výtvarném nebo hudebním. Soustřeďujeme se na žánrovou pestrost, která nepreferuje pouze divadlo – a filmové projekce na zdi ulic, němý film za hudebního doprovodu či výtvarná instalace Krmení jsou toho důkazem,“ doplnil Žůrek.

Týden improvizace pořádá občanské sdružení Divadlo Konvikt, jehož členy jsou výhradně studenti Katedry divadelních filmových a mediálních studií Filozofické fakulty.

Milada Hronová

Osmý ročník PAF opět ukázal, zač je toho animace

Tradiční Přehlídka animovaných filmů PAF, která probíhala ve dnech 10.–13. prosince v prostorách Uměleckého centra UP, dokázala i na svůj osmý ročník přilákat nejen desítky návštěvníků z řad filmových profesionálů, ale také stovky fanoušků světa animované tvorby.

„Umělecké centrum Univerzity Palackého se opět zaplnilo návštěvníky ze všech koutů republiky i zahraničí a Konviktem se linula sympatická multikulturní atmosféra. Z toho máme pochopitelně radost, protože o stírání hranic nám jde na PAFu především,“ zhodnotil přehlídku její media manager Jan Plíhal. Největší zájem byl podle něj o sekce spojené s hlavními hosty PAFu, chorvatským umělcem a pedagogem Ivanem Ladislavem Galetou a rakouským experimentátorem Martinem Arnoldem. Galeta dvakrát plnému sálu předvedl průřez svým dílem z oblasti filmu a videa a při přednášce i slavnostním zakončení v sobě nezapřel zdatného performeru. „Martin Arnold zase přiváděl návštěvníky filmového sálu k údivu mimo jiné objevováním erotických podtextů v klasických rodin-

ných hollywoodských filmech. Zároveň excelentně dokázal přesvědčit konzerva-

tivní zastánce tradičních forem animace o progresivních principech audiovizuálních

medií a možnostech (de)animace původně hraných filmů,“ dodal Plíhal.

V rámci slavnostního zakončení letošní přehlídky byli vyhlášeni také vítězové soutěžního bloku *Jiné vize*, který má za cíl zpřístupnit a ocenit díla profesionálů i amatérů, která neotřelým způsobem prostupují výtvarnou i filmovou scénou. Porota ve složení Ivan Ladislav Galeta, Mia Makela a Martin Arnold nakonec z desítky děl vybrala za celkového vítěze snímek *Ztracený architekt* tvůrce Daniela Pitína, u kterého porotce zaujal především intermediaální potenciál, jednoduchost a originalita, divácká cena pak putovala filmu *Návod 2: Trilobit* od Matěje Smetany.

A jaké jsou plány organizátorů pro další ročník? „V polovině března budeme prezentovat výběr filmů ze soutěže *Jiné vize* a část sekce *Živé animace* v Paříži, ve Vídni bychom měli v září připravovat audiovizuální výstavu na téma *Polyekran*. Rozhodně se tedy nenudíme a z programu příštího roku prozradíme jen zaměření na italskou tvorbu a barevnou hudbu, dále se nechte překvapit,“ láká diváky Jan Plíhal.

Ondřej Martínek

OHLÉDNUTÍ

Tajemná řeč Číny aneb Čína v symbolech

Konfuciova akademie a Česko-čínská společnost, pobočka Olomouc, zorganizovaly v loňském roce jubilejní desátý ročník „Měsíce čínské kultury“. Ten proběhl tradičně ve znamení přednášek, workshopů, diskusí, recitálu čínských básní i kvalitních čínských filmů. Program byl skutečně bohatý a na své si přišli nejen milovníci čínštiny, ale i široká veřejnost.

V programu nechyběly kupříkladu přednášky Čínské symboly a jejich vztah k nejstarším kosmologickým a filosofickým představám, Vztahy s Čínou, nejen oficiální a nejen s ČLR, Podivuhodný svět bonsajů či workshopy Fengshui – Symboly lásky a bohatství, Čínské vystřihovánky a Vázání čínských uzlů. Velký zájem byl rovněž o recitál Alfreda Strejcha, který přednesl básně čínského básníka Li Po přeložené Františkem Stočesem, které byly sestaveny premiérově právě pro příležitost Měsíce čínské kultury.

-zg-, foto archiv Měsíce

Tři výtvarné školy vystavovaly v Uměleckém centru

V rámci sympozia *Pedagog a umění* byla v listopadu uspořádána v Uměleckém centru UP výstava s názvem Koncept a mate-

riál, na níž byly zastoupeny tři výtvarné školy, které pojí osobnost zakladatele výtvarného oboru na olomoucké univerzitě Josefa Vydry. Své práce tak představily Škola užitého výtvarnictví Josefa Vydry v Bratislavě, Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola restaurátorská Brno a pořádající Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty.

Každá škola přistoupila ke zvolenému tématu individuálně. Brněnská škola vybrala na výstavu práce známých osobností výtvarného oboru, které tuto školu navštěvovaly; kolekce bratislavské školy byla zaměřena především na užité umění, od grafického designu až po design nábytku. Olomoucká katedra svou expozici naznačila, že i v širokém spektru jednotlivých disciplín a na škole ne-ateliérového typu vznikají soustředěné práce, v nichž se projevuje vyváženost mezi sdělením a jejich technikou úrovní. Přestože katedra primárně nevychová své absolventy jako budoucí umělce nebo řemeslné specializované odborníky, vybavuje budoucí pedagogy jak konceptuálními, tak řemeslnými schopnostmi.

-red-, foto P. Zatloukal

Univerzitní sbor Ateneo na cestách za velkou louží

Komorní smíšený sbor Ateneo Univerzity Palackého odletěl v polovině října na své doposud největší zahraniční turné do USA. K této koncertní cestě se váže hned několik nej.

Podařilo se ji uskutečnit díky vynikajícím družebním vztahům města Olomouce s partnerským městem Owensboro v Kentucky. Příprava celého projektu trvala téměř tři roky a na jeho realizaci se podílely desítky lidí zejména na americké straně. Vybraná

„Turné začalo prvním vystoupením na Reid's Apple Festival v Owensboro a vyvrcholilo celovečerním koncertem v České národní budově v New Yorku.“

osmdvacetičlenná koncertní sestava, v níž byli zastoupeni studenti všech osmi fakult Univerzity Palackého, připravila americkým posluchačům reprezentativní nabídku toho nejlepšího vokálního duchovního i světského programu zejména z tvorby našich autorů (Dvořák, Janáček, Martinů, Lukáš, Tučapský, Pavlica, Růžička aj.). Nechyběl v ní samozřejmě ani světový repertoár (Palestrina, Čajkovskij, Rachmaninov), ani úpravy hlavně moravských a slovenských lidových písní. Každý den pobytu tak nakonec sbor absolvoval nejméně jedno vystoupení!

Turné, jehož první část proběhla paralelně s oficiální návštěvou delegace města Olomouce vedenou primátorem Martinem Novotným, začalo prvním vystoupením na Reid's Apple Festival v Owensboro a vyvr-

cholilo 2. listopadu celovečerním koncertem v České národní budově v New Yorku. Naši alma mater sbor reprezentoval také na půdě některých amerických univerzit, kde bylo kromě koncertu naplánováno také setkání se studenty nebo akademici-

kou obcí. Finanční stránku pokryli z vlastních prostředků členové sboru s přispěním statutárního města Olomouc, Olomouckého kraje a také amerických organizátorů (Owensboro Sister Cities and Regions).

Pavel Režný

Držitel Pulitzerovy ceny v Olomouci

Čestným hostem 17. mezinárodního kolokvia amerických studií, které proběhlo v polovině listopadu na Filozofické fakultě, byl na sklonku loňského roku americký historik Leon F. Litwack z Kalifornské

Univerzity Berkeley. Jeho kniha *Been in the Storm So Long: The Aftermath of Slavery* (1979) obdržela hned dvě prestižní ceny: Pulitzerovu cenu a National Book Award v oblasti historiografie. Akci zahájil profesor Litwack emotivní ústřední přednáškou o americkém rasismu za první a druhé světové války a poválečné diskriminaci černošských veteránů a účastnil se diskusní-

ho panelu o proměnách afroamerických studií. Plenární přednášku o Hugginsově pojetí Harlemské renesance přednesl profesor Josef Jařab.

Letošní téma kolokvia *Black Odyssey Continued* (Černá odysea – pokračování) bylo věnováno osobnosti jednoho ze zakladatelů africkoamerických studií, Nathanu I. Hugginsovi (1927-89). Huggins se stal prvním ředitelem Du Boisova Institutu pro africký a afroamerický výzkum na Harvardské univerzitě. Díky osobním kontaktům Josefa Jařaba se podařilo po Hugginsově smrti získat v devadesátých letech jeho osobní knihovnu o počtu téměř dvou tisíc svazků. Slavnostní otevření převzetí sbírky bylo v roce 1993 spojeno s kolokviem amerických studií, jehož se tehdy zúčastnili velké osobnosti afroamerických studií, jako například harvardští profesoři Werner Sollors a Henry Louis Gates, snad nejznámější afroamerický literární historik a teoretik.

Mezi významné hosty kolokvia dále patřili i Barbara Seidmanová z Linfield College, James Deutsch ze Smithsonianovy Instituce (USA) a kulturní atašé velvyslanectví USA v Praze David Gainer. Mezi přednášejícími byli i amerikanisté z Velké Británie, Francie, Německa a Slovenska.

Michal Peprník, foto -mo-

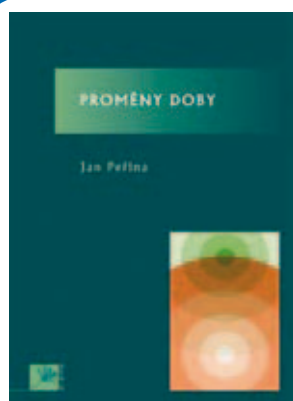
Ex libris Univerzity Palackého

Univerzita představuje vybrané publikace

Petr Zatloukal: Gaudemus

V roce 1990 sestavil olomoucký fotograf Petr Zatloukal unikátní vydání souboru fotografií zachycujících události na akademické půdě na přelomu let 1989/1990. O téměř dvacet let později vychází druhé, doplněné vydání fotografií, a to opět pod názvem Gaudemus. Předmluvy publikace se ujal emeritní rektor Univerzity Palackého profesor Josef Jařab. U příležitosti vzniku tohoto jedinečného díla proběhla v rámci oslav dvaceti let svobody a demokracie v prostorách Vlastivědného muzea Olomouc výstava vybraných snímků.

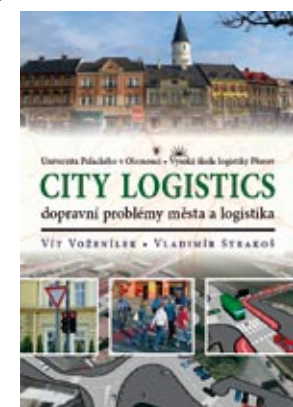
Jan Peřina: Proměny doby

S cílem doplnit obraz rozvoje Univerzity Palackého o subjektivní svědectví těch, kteří z vnitřní potřeby nebo z vnějšího popudu sepsali paměti související s jejich působením na univerzitě, vznikl v roce 2008 projekt Paměť UP. V řadě druhým svazkem doplnil jedinečnou edici profesor Jan Peřina z Katedry optiky Přírodovědecké fakulty. V druhém svazku edice Paměť UP prochází přední vědecká osobnost Univerzity Palackého celým svým životem. Z jeho vyprávění se dozvídáme o těžkém zápasu o přístup ke vzdělání, o odsouzení otce, který byl v 50. letech minulého označen za kulaka i o vojenské službě.

Univerzita v Olomouci 1573–2009

Publikace kolektivu autorů (J. Fiala, Z. Kašpar, L. Mlčák, M. Pojsl, P. Urbášek) Univerzita v Olomouci 1573–2009 přehledně informuje o historii školství v Olomouci před příchodem řádu Tovaryšstva Ježíšova (jezuítů) do Olomouce, o vzniku a vývoji zdejší jezuitské univerzity, státní univerzity v Olomouci a v Brně, C. k. lycea v Olomouci a C. k. Františkovy univerzity v Olomouci. Následující kapitoly publikace jsou věnovány historii Cyrilometodějské teologické fakulty v Olomouci, jakož i vzniku a dosavadní historii Univerzity Palackého v Olomouci. V bohatém obrazovém materiálu publikace jsou poprvé barevně reprodukovány papežské a císařské zakládací listiny olomoucké jezuitské univerzity.

City Logistics:

Dopravní problémy města a logistika

Knižní trh na podzim obohatila zajímavá a neotřelá novinka – publikace zaměřená na řešení dopravních problémů města ve spojení s logistikou. Při vědecké práci zde spojili síly odborníci z Univerzity Palackého a přerovské Vysoké školy logistiky. Text publikace i jeho bohatý grafický doprovod poskytuje odpovědným pracovníkům měst náměty na hodnocení dopravní situace města a na příkladu statutárního města Přerova nastiňuje způsob řešení zhoršující se situace v městské dopravě. Mimo to je velmi dobrým studijním materiálem pro studenty vysokých škol v oblasti dopravy a logistiky.

OHLÉDNUTÍ

Slyšet jinak 2009

Katedra hudební výchovy Pedagogické fakulty uspořádala v zimním semestru v pořadí již devátý ročník alternativního kurzu hudební kreativity s názvem *Slyšet jinak*. Projekt byl letos rozložen do tří pracovních dnů a tak jako v posledních dvou

letech se ho zúčastnily studentky oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ v kombinaci se speciální pedagogikou. Projekt *Slyšet jinak* svými metodologickými východisky navazuje na britsko-německý program Response a rakouský Klangnetze. Ten vychází z požadavku tzv. bezbariérové hudební výchovy, ve které mají šanci se tvořit a hudebně vyjádřit všechny děti a studenti bez ohledu na své předchozí hudební zkušenosti a dovednosti. Hlavními zásadami jsou zde tzv. 3K – kreativita, koncentrace a komunikace. V průběhu kurzu se účastníci naučí citlivěji vnímat sami sebe a především své okolí, ve skupinách pracují s nejrůznějšími zvuky a tichem, komponují vlastní skladby, vytvářejí grafické partitury a posléze svá díla také sami interpretují.

-vse-, foto archiv katedry

Vítězem letošní Porty se stal Zdeněk Hamřík

První místo v Českém národním finále 42. ročníku folkového a country festivalu Porta obsadil písničkář Zdeněk Hamřík, absolvent oboru Rekreatologie, který v současné době studuje v doktorském studijním programu Kinantropologie a na Fakultě tělesné kultury přednáší Hudební programy. Rozhodla o tom porota v čele

s Wabi Daňkem. O postup se utkalo 16 skupin a interpretů ze 14 oblastních kol. „O vítězi rozhodl celkový dojem. Ten člověk má charisma, má skvostné písně, které umí adekvátně zpracovat, a je zde jistý příslib do budoucna, že bude ještě lepší,“ uvedl Wabi Daňek.

-mav-

Oslavy dvacátého výročí listopadu

Celý listopad loňského roku se nesl ve znamení oslav 20. výročí sametové revoluce. Slavilo celé město Olomouc a slavila samozřejmě i Univerzita Palackého, která k programu přispěla mnoha zajímavými akcemi. A že se bylo na co dívat...

Ulice města zaplnily nejrůznější postavičky, které už dnes považujeme za komické, ale před dvaceti lety patřily ke koloritu každého většího města. Prodáváč banánů, vekslák, policista v uniformě, „nenápadný“ tajný policista, milicionář...

Lenin a Stalin v poklidu pózovali pro kolemjdoucí fotografy a byli poněkud zkamenělí. Svůj zarputilý výraz hledící vstříc novým zítřkům si ovšem zachovali. Doufejme jen, že jim podobné mocipány uvidíme už jen v muzeích a mauzoleích.

Oslavy dvaceti let demokracie a svobody vyvrcholily velkolepým ohňostrojem na olomouckém Horním náměstí. Naštěstí se rudá záře rozlila nad hanáckou metropolí jen pro jeden večer.

opadové revoluce v obrazech

U příležitosti oslav proslovil přednášku k počtě prvního rektora Univerzity Palackého J. L. Fischera známý fotograf Jindřich Štreit. Na snímku s rektorem Univerzity Palackého Lubomírem Dvořákem.

Na Rektorátu UP se setkal rektor univerzity s členy tehdejšího stávkového výboru a se zástupci pedagogů, kteří snažení studentů v roce 1989 nejen podporovali, ale také studentům aktivně pomáhali.

Antická mytologie, nádherná hudba, nevšední kostýmy, vše zahaleno do hávu baroka. To byla slavnostní premiéra opery Labyrint vášně hudebního skladatele Tomáš Hanzlíka, která v rámci oslav proběhla v Moravském divadle Olomouc.

30

Gender a Bender

Bender je kreslená postavička robota ze seriálu Futurama. Je zcela „nerobotický“ protože je obdařen mnoha lidskými – mužskými vlastnostmi. Kouří cigarety, má chraplavý opilecký hlas, ve svých útrobách skladuje lahve s alkoholem, šmelí, krade a snaží se stále sbalit nějakou pěknou robotici. Bender

„Tak až tam jsme to došli.

Po experimentu s beztřídní společností přichází, zdá se, experiment se společností bezpohlavní.“

je zkrátka archetypem určitého typu muže. Leela je krásná mimozemšťanka s jedním okem (což jí na přitažlivosti překvapivě vůbec neubírá), která v seriálu ztělesňuje archetyp ženy. Je starostlivá, hodná, občas trošku naivní, pečuje o sebe a snaží se sblížit někoho, komu nebude vadit, že má jen jedno oko. Leela je také kapitánkou vesmírné lodi, takže se občas snaží vystupovat autoritativně mužsky, což vede k mnoha komickým situacím. Z rozdílu pohlaví těží nejenom seriál Futurama, ale i mnoho dalších tvůrců, například autoři a autorky publikace Příručka pro genderově citlivé vedení škol. Ti to jen všechno berou z opačného konce.

Rozdíly mezi muži a ženami, případně dívkami a chlapci, považují za zdroj frustrace a chybných životních úvah, například ohledně volby povolání. Na šedesáti stranách se nám názorně předvádí, jak necitlivě postupují učitelé vůči svým žákům a hlavně žákyním v ohledu na jejich pohlaví. Nevhodně je oslovují, učebnice jsou genderově nevhodně napsané, školní aktivity jsou také organizovány „genderově necitlivě“, známkuje se rovněž podle pohlaví atd. Publikace rovněž obsahuje návrhy na řešení v podobě přepsání či převykládání „genderově stereotypních učebnic“ (které pojednávají o tom, jak muži válčí a panují a ženy rodí děti a perou prádlo), změn v používání jazyka, provedení genderového auditu atd. Cílem všeho toho sociálního inženýrství má být „genderově rovná škola“. V jedné části autoři doslova plesají nad tím, že se mnoho mladých dívek začíná chovat jako jejich chlapečtí spolužáci, mají „chlapácký styl“. „Tento trend je zajímavý, neboť poukazuje na uvolňování některých genderových představ, což je pozitivní,“ píše se v knize doslova. Tak až tam jsme to došli. Po experimentu s beztřídní společností přichází zdá se experiment se společností bezpohlavní.

Až Matt Groening konečně genderově citlivě přepíše svůj seriál, tak kapitánka Leela zavolí: „Posádko, čímž myslím muže i ženy, poletíme na planetu Merkur. Ta se náhodou jmenuje zrovna po starořímském bohu obchodu. Ráda bych vás ale upozornila, že v mytologii existovalo také mnoho bohů, třeba Diana, Juno, Minerva, Bellona a Aurora, které byly taky moc důležité. A teď na svá místa, ženy do stroje a muži do lodní prádely!“

Tomáš Chalupa

Důchodcem ve smrti

Od 1. ledna 2010 se studium na škole přestává započítávat do náhradní doby pojištění. Dosud platilo, že se studium započítávalo do důchodového pojištění ještě šest let po dosažení plnoletosti. Druhou „radostnou“ zprávou je, že se bude postupně prodlužovat doba, po kterou si člověk musí platit důchodové pojištění, a to ze současných 26 let až na 35 let.

Je jasné, že doba je těžká a šetřit se musí všude, aby se rozpočet nepotopil na úplné dno. Stát už sáhl na peníze kdekomu a naši politici se domnívají, že kromě dálnic, transportérů, mistrovství světa v lyžování a open karet už nepotřebujeme pro chod státu vůbec nic. Politici nám skrze současnou právní úpravu vlastně vzkazují dvě věci.

Zprvce nám sdělují, že vzdělávání se je privátní aktivita potřebě štěstí, kteří z nějakého nepochopitelného důvodu prahnou po vědomostech. Nevnímají jej vůbec jako náročnou přípravu na budoucí povolání a investici mladého člověka nejen do své kvalifikace, ale také do budoucí prosperity celé společnosti. Kdo studuje třeba na lékaře, ten se stejně jenom fláká, chodí na mejdany a vůbec si žije blaze. Proč by se mu měly tahle hýřivá léta ještě započítávat do důchodu, když stejně nic nedělá? Přistě si to takoví holoubkové aspoň pořádně rozmyslí, zda se budou pět let hrabat v knihách, nebo

půjdou dělat něco užitečného. Fakt, že bez vzdělání by se člověk lékařem stát nemohl, je zřejmě podružný. Přes všechny halasné

proklamace se ukazuje, že celé politické garnituře je úroveň vzdělanosti v naší společnosti úplně lhostejná.

Druhou věcí, kterou si naši milí politici myslí, je, že žijeme příliš dlouho na to, abychom své stáří trávili jen výchovou vnoučat a vysedáváním na chalupě. I sedmdesátiletý stařík může přece být ještě docela čilý, pěkně pracovat a odvádět daně do černé díry rozpočtu. Důchodce, který nepracuje, je pro stát jen koulí na noze. Musí se mu

„I sedmdesátiletý stařík může přece být ještě docela čilý, pěkně pracovat a odvádět daně do černé díry rozpočtu. Důchodce, který nepracuje, je pro stát jen koulí na noze.“

pořád platit důchod, věčné polehávání v nemocnici (to už si pro jistotu bude platit taky sám) a pro společnost je jinak nepotřebný. Důchodců navíc má přibývat, takže je potřeba tu bezprizorní lenošivou masu nějak zabavit a přitom ještě pořádně podojit.

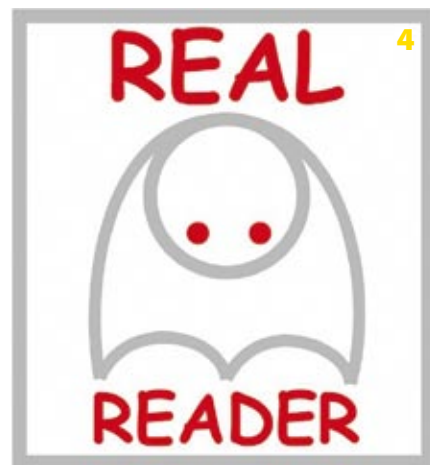
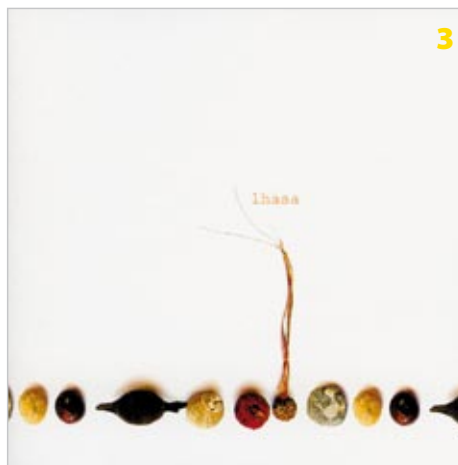
Nedočkavě vyhlížím novelu stávajícího zákona, která současný nedokonalý systém ještě více zefektivní a rovnou stanoví, že nárok na vyplacení důchodu vzniká dnem pohřbu. Na úřad si s sebou žadatel bude muset přinést občanský průkaz, dvě fotografie a úmrtní list. Výplata samozřejmě jen „do vlastních rukou“.

Tomáš Chalupa

Ateliér Grafický design

V minulém čísle jsme vám představili tvorbu ateliéru Kov a šperk Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty. V tomto čísle se podíváme blíže na tvorbu ateliéru Grafický design též katedry. Grafický design je dnes totiž bezesporu jedním z hlavních uměleckých oborů nacházející své uplatnění v pestrém světě reklamy a propagace. Ateliér vede ak. soch. Tomáš Chorý, absolvent Vysoké školy umělecko-průmyslové v Praze, který tvorbu grafického designu přirovnává k alchymii. Ostatně posuďte sami:

„Grafický design je proces, při kterém se použité látky mění v novou kvalitu – dochází ke změně materie i tvůrce samého. Výsledek tohoto zušlechťujícího postupu závisí na několika faktorech. Prvním krokem je sběr materiálu, jeho analýza, selekce a odstranění toho méně kvalitního. Je třeba mít na mysli to, že infikované části by mohly pozdě-

ji znehodnotit celý průběh fermentace a tím i jakost výsledného díla. Právě fermentace je nejdůležitější a nejtajemnější částí celého procesu. Při jejím průběhu vznikají nové nápady a myšlenky – tvoří se zde specifické aroma a buket, které mají zásadní vliv na konečnou podobu produktu. Vzniklou látku je vhodné doplnit důležitými ingrediencemi – nadhledem a špetkou humoru.

Následnou destilací pomocí digitálních technologií se hmota již jen zesiluje a čistí od nežádoucích příměsí. Ať je již výsledkem jakýkoli konkrétní úkol z oblasti grafického designu, je při výuce kladen důraz na aktivní účast v procesu tvorby. Zvládnutí digitálních technologií – pro obor grafického designu dnes již nezbytných – je tohoto procesu nedílnou součástí.

1) Eva Kucharičová, plakát; **2, 4)** Veronika Opletalová, logo a promo materiály nakladatelství Real Leader; **3)** Anna Ševčíková, obal CD nosiče; **5)** Marta Válečková, Fenomén Trabant; **6)** Radoslav Cichý, plakát

ŽURNÁL+, magazín Univerzity Palackého v Olomouci. Vydává: Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, IČ: 61989592. Redakce: tel. 585 631 020, e-mail redakce@upol.cz, www.zurnal.upol.cz. Výkonný redaktor: O. Martínek. Odpovědný redaktor: R. Palaščák. Jazyková úprava: O. Martínek, R. Palaščák. Technický redaktor: M. Cyprová. Fotografie: pokud není uvedeno jinak, archiv UP. MK ČR E 18731. Ročník 2, číslo 1. Tisk: Tiskárna.Budík.Grafika, s. r. o., Nádražní 5, 785 01 Šternberk, www.tiskbudik.cz. Vychází 19. 2. 2010. Neprodejné. Uzávěrka příštího čísla 30. 9. 2010.

UNIVERZITA
PALACKÉHO
V OLOMOUČI

STUDUJ
NA UNIVERZITĚ PALACKÉHO V OLOMOUČI

OLMOUC JE TO PRÁVĚ UNIVERZITNÍ MĚSTO.
PAMÁTKOVÁ REZERVACE, KDE JE KAŽDÝ PÁTÝ OBYVATEL STUDENT.
MÁ NEOPAKOVATELNOU ATMOSFÉRU, KTEROU JINDE OPRAVDU NEZAŽIJETE!

S NÁMI SE **ÚPLATNÍTE**
WWW.STUDUJ.UPOL.CZ

CYRILOMETODĚJSKÁ
TEOLOGICKÁ
FAKULTA

LÉKAŘSKÁ
FAKULTA

FILOZOFICKÁ
FAKULTA

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA

FAKULTA
TĚLESNÉ KULTURY

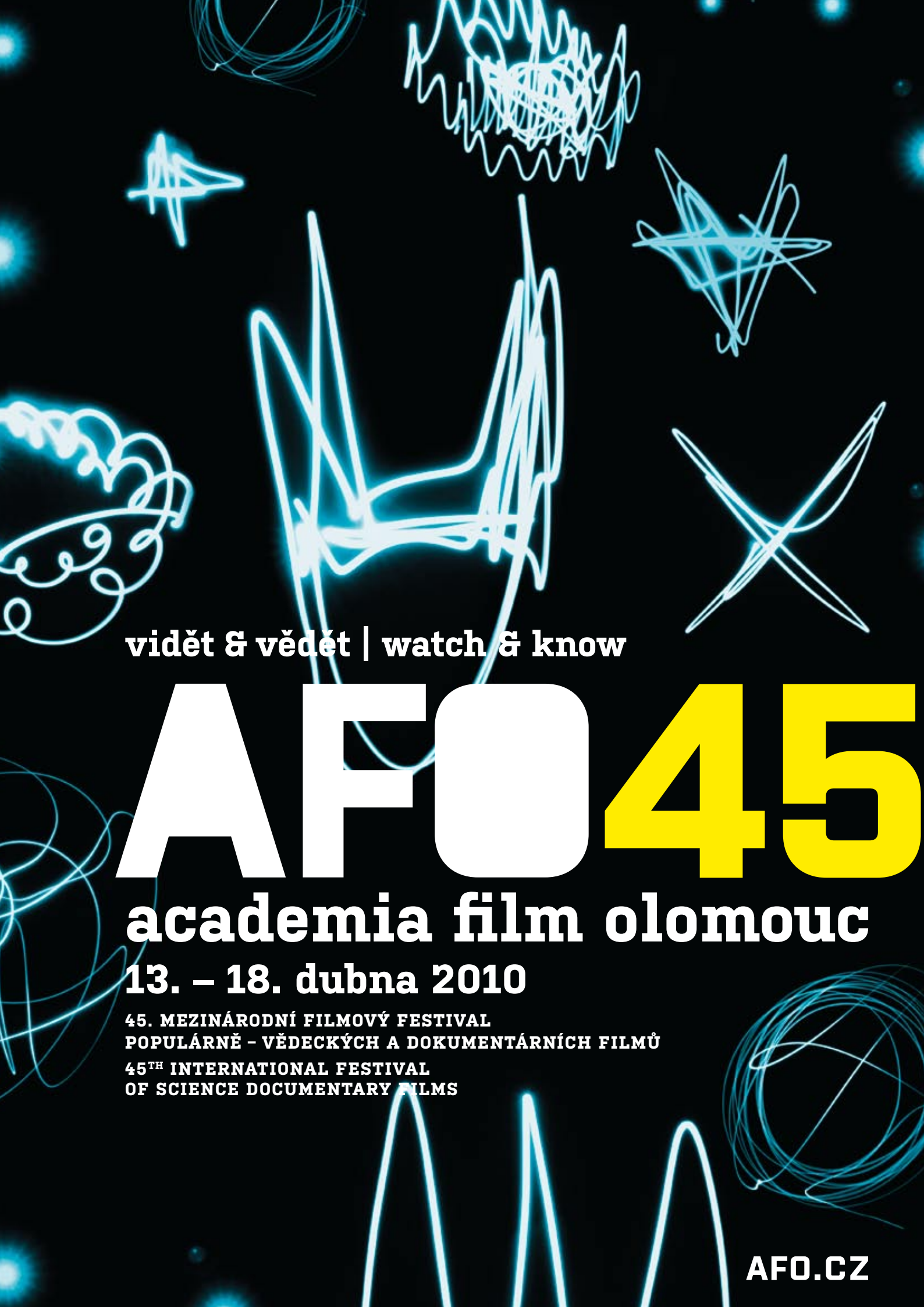
PRÁVNICKÁ
FAKULTA

FAKULTA
ZDRAVOTNICKÝCH
VĚD

ZURNAL ONLINE III ►

www.zurnal.upol.cz

vidět & vědět | watch & know

AFO45

academia film olomouc

13. – 18. dubna 2010

**45. MEZINÁRODNÍ FILMOVÝ FESTIVAL
POPULÁRNĚ – VĚDECKÝCH A DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ
45TH INTERNATIONAL FESTIVAL
OF SCIENCE DOCUMENTARY FILMS**

AFO.CZ